

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN KANNANOTTO
JULIANE KOKOTT
26 päivänä lokakuuta 2012^{1 1}

Asia C-370/12

Thomas Pringle
vastaan

Government of Ireland, Ireland ja The Attorney General

(Ennakkoratkaisupyyntö – Supreme Court, Irlanti)

SEU 48 artiklan 6 kohdassa määrätty yksinkertaistettu menettely EUT-sopimuksen kolmannen osan tarkistamiseksi — Päätös 2011/199/EU SEUT 136 artiklan muuttamisesta — Talous- ja rahapolitiikka — Sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta

1. Euroopan valtiot kärsivät velkakriisistä. Siitä selviytyäkseen Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot toteuttavat osittain epäsovinnaisia toimenpiteitä. Unionin tuomioistuimelta on pyydetty ennakkoratkaisu siitä, täyttääkö Euroopan vakausmekanismi yhtenä näistä toimenpiteistä unionin oikeuden kriteerit.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

2. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muuttamisesta niitä jäsenvaltioita koskevaa vakausmekanismia varten, joiden rahayksikkö on euro, 25.3.2011 tehdyn Eurooppa-neuvoston päätöksen 2011/199/EU (jäljempänä päätös 2011/199) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Lisätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklaan kohta seuraavasti:

’3. Jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, voivat perustaa vakausmekanismin, joka aktivoidaan, jos se on välttämätöntä koko euroalueen vakauden turvaamiseksi. Mahdollisen pyydetyn rahoitustuen myöntämiselle mekanismin puitteissa asetetaan tiukat ehdot.”

3. Päätöksen 2011/199 voimaantulosta säädetään 2 artiklan 2 kohdassa seuraavaa: ”Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013, jos kaikki ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on vastaanotettu, tai muussa tapauksessa viimeisen ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.”

4. Päätöksen 2011/199 viittauskappaleessa nojaututaan ”Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja erityisesti sen 48 artiklan 6 kohtaan”.

¹ — Alkuperäinen kieli: saksa.

B Sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta

5. Ne jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro (jäljempänä euroalueen jäsenvaltiot), tekivät 2.2.2012 sopimuksen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta (jäljempänä EVM-sopimus).

6. Tämä ”Euroopan vakausmekanismi (jäljempänä EVM) on EVM-sopimuksen 1 artiklan mukaan” kansainvälinen rahoituslaitos, jonka jäseniä ovat euroalueen jäsenvaltiot ja jonka tehtävästä määrätään sopimuksen 3 artiklan ensimmäisessä virkkeessä seuraavasti:

”EVM:n tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa tiukkoja, valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja noudattaen vakaustukea niille EVM:n jäsenille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia, jos tuki on välttämätöntä koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi.”

7. EVM-sopimuksen 12 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan EVM-sopimuksen 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä mainitut ehdot voivat ”vaihdella makrotalouden sopeutusohjelmasta ennalta vahvistettujen tuen myöntämiskelpoisuuden jatkuvaan täyttämiseen”.

8. EVM-sopimuksen 14–18 artiklassa määrätään seuraavista mahdollisista EVM:n jäsenille myönnettävistä rahoitusapuvälineistä:

- ”ennalta varautuva ehdollinen luotto” tai ”laajennettuihin ehtoihin perustuva luotto” (14 artikla)
- laina, jonka käyttötarkoitus on määritelty ”EVM:n jäsenen rahoituslaitosten pääomapohjan vahvistamiseksi” (15 artikla)
- laina, jonka käyttötarkoitusta ei ole määritelty (16 artikla)
- EVM:n jäsenen joukkovelkakirjalainojen ostaminen ”ensimarkkinoilla” (17 artikla) ja
- EVM:n jäsenen ”joukkovelkakirjalainoja koskevat operaatiot jälkimarkkinoilla” (18 artikla).

9. Saksan liittotasavallan talletettua ratifiointiasiakirjansa EVM-sopimus tuli sen 48 artiklan 1 kohdan mukaisesti voimaan 27.9.2012 euroalueen jäsenvaltioiden osalta lukuun ottamatta Viron tasavaltaa.

II Pääasian oikeudenkäynti ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

10. Thomas Pringle, Irlannin parlamentin alahuoneen jäsen (jäljempänä valittaja), oli vaatinut High Courtia (Irlanti) toteamaan muun muassa Irlannin hallitusta vastaan nostamassaan kanteessa, että päätöksessä 2011/199 suunniteltu SEUT 136 artiklan muutos on sääntöjenvastainen ja laitton. Lisäksi hän oli vaatinut, että Irlannin hallitukselta on kiellettävä EVM-sopimuksen ratifiointi tai hyväksyminen. High Court hylkäsi valittajan molemmat vaatimukset.

11. High Courtin tuomioon on haettu muutosta Supreme Courtissa (Irlanti), joka pitää välttämättömänä, että unionin tuomioistuin vastaa seuraaviin ennakkoratkaisukysymyksiin:

”1) Onko 25.3.2011 tehty Eurooppa-neuvoston päätös 2011/199/EU pätevä,

- kun otetaan huomioon se, että sitä annettaessa on käytetty SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaista yksinkertaistettua tarkistusmenettelyä, ja erityisesti se, merkitseekö SEUT 136 artiklaan tehtäväksi ehdotettu muutos unionille perussopimuksissa annetun toimivallan lisäämistä

– kun otetaan huomioon ehdotetun muutoksen sisältö ja erityisesti se, merkitseekö muutos perussopimusten rikkomista tai unionin oikeuden yleisten periaatteiden loukkaamista?

2) Kun otetaan huomioon

– SEU 2 ja SEU 3 artikla sekä SEUT:n kolmannen osan VIII osaston määräykset ja erityisesti SEUT 119, 120, 121, 122, 123, 125, 126 ja 127 artikla

– unionin yksinomainen toimivalta rahapolitiikan alalla, sellaisena kuin siitä määrätään SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, ja SEUT 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvien kansainvälisten sopimusten tekemisessä

– unionin toimivalta talouspolitiikan yhteensovittamisessa SEUT 2 artiklan 3 kohdan ja SEUT:n kolmannen osan VIII osaston mukaisesti

– unionin toimielinten toimivalta ja tehtävät SEU 13 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti

– SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistettu vilpittömän yhteistyön periaate

– unionin oikeuden yleiset periaatteet, erityisesti tehokasta oikeussuojaa koskeva yleinen periaate ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, sellaisina kuin niistä määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa, ja oikeusvarmuuden yleinen periaate

onko Euroopan unionin jäsenvaltiolla, jonka rahayksikkö on euro, oikeus tehdä EVM-sopimuksen kaltainen kansainvälinen sopimus ja ratifioida se?

3) Jos Eurooppa-neuvoston päätöstä pidetään pätevänä, edellyttääkö jäsenvaltion oikeus tehdä EVM-sopimuksen kaltainen kansainvälinen sopimus ja ratifioida se kyseisen päätöksen voimaantuloa?”

12. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen pyynnöstä unionin tuomioistuimen presidentti päätti 4.10.2012, että tähän ennakkoratkaisupyyntöön sovelletaan työjärjestyksen 104 a artiklan nojalla nopeutettua menettelyä.

13. Oikeudenkäynnissä kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet valittaja ja Belgian, Saksan, Irlannin, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian, Kyproksen, Alankomaiden, Itävallan, Slovakian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä Eurooppa-neuvosto ja komissio. Valittajan lisäksi Euroopan parlamentti sekä kaikki mainitut hallitukset ja unionin toimielimet – lukuun ottamatta Kyproksen ja Itävallan hallituksia – osallistuivat 23.10.2012 pidettyyn istuntoon.

III Oikeudellinen arviointi

A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys: päätöksen 2011/199 pätevyys

14. Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko päätös 2011/199 pätevä, kun otetaan huomioon SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisen yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn käyttö ja ehdotetun muutoksen sisältö.

1. Ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottaminen

15. Useat jäsenvaltiot asettavat ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamisen kokonaan tai osittain kyseenalaiseksi.

a) SEUT 263 artiklan mukaisen kumoamiskanteen ensisijaisuus

16. Irlannin hallitus on esittänyt, että valittajan olisi pitänyt esittää päätöksen 2011/199 pätevyyttä koskeva väitteensä SEUT 263 artiklan mukaisella kumoamiskanteella. Kanteen nostamisen määräaika on kuitenkin jo umpeutunut. Irlannin hallituksen mukaan unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä kuitenkin seuraa, että toimieliimen toimen pätevyyttä ei ole mahdollista kyseenalaistaa epäsuorasti pääasian oikeudenkäynnissä ja sitä koskevassa ennakkoratkaisupyyntössä, jos tällä tavoin kierrettäisiin SEUT 263 artiklan mukaisen kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

17. On totta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksityinen, joka olisi voinut riitauttaa toimieliimen toimen SEUT 263 artiklan nojalla ja joka on antanut tätä varten asetetun ehdottoman määräajan kuluu umpeen, ei tämän jälkeen voi asettaa kyseenalaiseksi mainitun toimenpiteen laillisuutta kansallisissa tuomioistuimissa.² Tämä kuitenkin edellyttää myöskin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, että SEUT 263 artiklaan perustuva kanne riidanalaisesta oikeussäännöstä olisi voitu ottaa epäilyksittä tutkittavaksi.³ Tämä edellytys ei kuitenkaan selvästikään täyty valittajana olevan henkilön tapauksessa, koska päätös 2011/199 ei epäilyksittä koske häntä suoraan ja erikseen SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla siten, että hänellä olisi ollut asiavaltuus.

b) Unionin tuomioistuimen toimivalta

18. Lisäksi Eurooppa-neuvosto ja useat jäsenvaltiot katsovat, että ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toista osaa, joka koskee päätöksen 2011/199 sisällöllistä yhteensopivuutta primaarioikeuden kanssa, ei voida ottaa tutkittavaksi.

19. Ne katsovat, että unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia päätöksen 2011/199 yhteensopivuutta perussopimusten ja unionin yleisten oikeusperiaatteiden kanssa. Niiden mukaan unionin tuomioistuin voi esillä olevassa asiassa, joka koskee päätöstä perussopimuksen muuttamisesta, tutkia korkeintaan niiden menettelymääräysten noudattamisen, jotka on vahvistettu SEU 48 artiklan 6 kohdassa tarkistamisen osalta, muttei sitä, onko päätös sisällöllisesti sovitettavissa yhteen primaarioikeuden kanssa. Ne katsovat, että mainitulla päätöksellä luodaan uusi perussopimusmääräys, jonka pätevyyttä unionin tuomioistuin ei periaatteessa voi valvoa. Sen tarkastaminen, sopiiko päätetty perussopimukseen tehtävä muutos aineellisesti yhteen voimassa olevien perussopimusmääräysten kanssa, sulkisi lopulta lisäksi pois mahdollisuuden tehdä muutoksia perussopimukseen.

20. Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toisen osan tutkittavaksi ottaminen määräytyy SEUT 267 artiklan mukaan. Kuten eräät jäsenvaltiot ovat esittäneet perustellusti, tämän määräyksen ensimmäisen kohdan a ja b alakohdan vertailusta seuraa, että unionin tuomioistuin ei ennakkoratkaisussaan ratkaise perussopimusten pätevyyttä vaan ainoastaan unionin toimielinten toimien pätevyyden.

21. Päätöksen 2011/199 ei kuitenkaan voida sinänsä katsoa kuuluvan 267 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin ”perussopimukseen”, vaan se on SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti ainoastaan perussopimuksen muuttamista koskeva toimi. Eurooppa-neuvosto kuuluu päätöksen tekijänä lisäksi SEU 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti unionin toimielimiin. Näin ollen unionin tuomioistuimen tehtävänä on – kuten useat jäsenvaltiot sekä komissio ovat korostaneet – ratkaista tämän päätöksen pätevyys.

2 — Ks. esim. asia C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, tuomio 9.3.1994 (Kok., s. I-833, Kok. Ep. XV, s. I-67, 17 kohta) ja asia C-550/09, E ja F, tuomio 29.6.2010 (Kok., s. I-6213, 46 kohta).

3 — Ks. esim. asia C-408/95, Eurotunnel ym., tuomio 11.11.1997 (Kok., s. I-6315, 29 kohta) ja asia C-343/09, Afton Chemical, tuomio 8.7.2010 (Kok., s. I-7023, 19 kohta).

22. Seuraavaksi on kuitenkin arvioitava sitä, missä laajuudessa unionin tuomioistuimen on arvioitava sellaisen päätöksen pätevyyttä, joka sisällöllisesti koskee perussopimuksen muutosta.

23. Aluksi on todettava, että perussopimuksista ei tältä osin ilmene, että unionin tuomioistuimen tutkintavalta rajoittuisi menettelymääräysten noudattamiseen. Tämä toteamus on erityisen merkittävä, kun otetaan huomioon, että SEUT 269 artiklassa nimenomaisesti määrätään tällaisesta rajoituksesta toisessa tapauksessa eli SEU 7 artiklan nojalla annetun säädöksen osalta. Näin ollen unionin tuomioistuin voi periaatteessa tarkastaa myös SEU 48 artiklan 6 kohdan nojalla tehdyn perussopimuksen muuttamista koskevan päätöksen sisällön eikä vain päätöksen tekomenettelyä.

24. On kuitenkin selvitettävä tarkemmin, millä kriteerillä perussopimuksen muuttamista koskevan päätöksen sisällöllistä pätevyyttä on arvioitava.

25. Yhtenä kriteerinä toimii SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmas alakohta, jonka mukaan päätöksellä ei voida lisätä unionin toimivaltaa. Tätä eivät myöskään kyseenalaista Eurooppa-neuvosto eivätkä jäsenvaltiot, vaikka mainitulla määräyksellä ei määrätä menettelystä vaan asetetaan päätöksen sisältöä koskeva vaatimus.

26. Toisena päätöksen sisällölliseen pätevyyteen sovellettavana kriteerinä toimii SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukainen toimivallan rajoittaminen EUT-sopimuksen kolmannen osan määräysten muutoksiin.

27. Tästä seuraa ensinnäkin, että päätöksen sisältöä ei voida arvioida juuri kyseisten kolmannen osan määräysten perusteella. Muutospäätös on lähes väistämättä ristiriidassa voimassa olevien EUT-sopimuksen kolmannen osan määräysten kanssa. Tämä käy erityisen selvästi ilmi päätöksestä, jolla muutettaisiin EUT-sopimuksen kolmannen osan kaikkia määräyksiä, mikä on SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen nojalla hyväksyttävää. Jos perussopimuksen muuttamista koskevaa päätöstä arvioitaisiin nyt juuri EUT-sopimuksen kolmannen osan kyseisten määräysten perusteella, tämänkin arvioinnin perusteella päätös olisi väistämättä todettava pätemättömäksi. Tämä tekisi SEU 48 artiklan 6 kohdassa määrätyn yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn käytön mahdottomaksi. Tätä taustaa vasten tällainen päätös ei voi rikkoa EUT-sopimuksen kolmannessa osassa olevia perussopimuksen määräyksiä.

28. Toimivallan rajoittaminen vain EUT-sopimuksen kolmannen osan muuttamiseen pakottaa kuitenkin tarkastamiseen toisaalla olevan primaarioikeuden osalta. SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaan Eurooppa-neuvosto ei voi muuttaa EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisia määräyksiä. Ei voida katsoa, että tämä pätee ainoastaan muodollisesti, vaan tämän on katsottava pätevän myös aineellisesti, kuten myös Italian hallitus korostaa. EUT-sopimuksen kolmannen osan muodollinen muutos ei saa johtaa aineelliseen muutokseen primaarioikeudessa, jota ei saa muuttaa lainkaan yksinkertaistetulla tarkistusmenettelyllä.

29. Eurooppa-neuvostolta ei siis ole kielletty ainoastaan päätöksen tekeminen EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisten perussopimustekstien muuttamisesta. Se ei myöskään saa muuttaa EUT-sopimuksen kolmannen osan tekstiä tavalla, joka on ristiriidassa tämän osan ulkopuolisen primaarioikeuden määräysten kanssa.

30. Jos Eurooppa-neuvoston muutospäätöstä pidettäisiin pätevänä lisättäessä EUT-sopimuksen kolmanteen osaan määräys, joka koskisi esimerkiksi toisen osan jonkin määräyksen lykkäämistä tai sen soveltamiselle asetettuja lisäedellytyksiä, yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn rajoittaminen EUT-sopimuksen kolmanteen osaan jätettäisiin huomiotta. Tätä menettelyä käyttäen voitaisiin tällöin muuttaa kaikkia perussopimusten määräyksiä, kunhan vain kulloinenkin määräys olisi muodollisesti kolmannessa osassa.

31. Tällä tiedolla ei aseteta kyseenalaiseksi jäsenvaltioilla periaatteessa olevaa toimivaltaa muuttaa kaikkia primaarioikeuden määräyksiä. Jos muutosta varten kuitenkin valitaan SEU 48 artiklan 6 kohdan mukainen yksinkertaistettu tarkistusmenettely, kuten esillä olevassa asiassa on epäilemättä tapahtunut,⁴ myös sen rajoja on noudatettava. Tältä osin unionin tuomioistuimen tarkastelun laajuus hyvinkin riippuu kulloinkin valitusta tarkistusmenettelystä, toisin kuin Ranskan hallitus on esittänyt.

32. Näin ollen SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti tehtyä Eurooppa-neuvoston päätöstä on arvioitava myös EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisten primaarioikeuden määräysten perusteella. Tältä osin unionin tuomioistuimen velvollisuutena on tutkia, kohdistuuko tällainen päätös sellaiseen perussopimuksen muutokseen, joka rajoittuu EUT-sopimuksen kolmannen osan muutokseen, vai onko kyse muun primaarioikeuden muutoksesta.

33. Tätä taustaa vasten mielestäni ei voida perustella tällaisen tarkastelun rajoittamista ainoastaan muun primaarioikeuden peruseriaatteisiin, mitä komissio tosin on esittänyt. SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisestä virkkeestä ei ilmene mitään tällaista eriyttämistä puoltavaa seikkaa.

c) Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tulkinta

34. Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys on siis tutkittava siltä osin kuin siinä asetetaan päätöksen 2011/199 pätevyys kyseenalaiseksi SEU 48 artiklan 6 kohdan kaikkien edellytysten noudattamisen osalta. Kuten edellä osoitin, tähän sisältyy EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisen primaarioikeuden tarkastelu. Tämän mukaisesti ennakkoratkaisukysymyksen toista osaa, joka näyttää koskevan koko primaarioikeutta, on tulkittava rajoittavasti.

35. Lisäksi päätöksen 2011/199 pätevyyden tarkastelu on rajoitettava pätemättömyysperusteisiin, jotka kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnönsä perusteluissa.⁵

36. Huolimatta ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toisen osan sanamuodosta näistä perusteluista ei ole havaittavissa kansallisen tuomioistuimen aikomusta kyseenalaistaa päätöksen 2011/199 sisällöllistä yhdenmukaisuutta primaarioikeuden kaikkien määräysten kanssa.

37. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä toistetuissa valittajan väitteissä viitataan siihen, että myös unionin toimivallan vähentäminen päätöksellä 2011/199 vaikuttaa tämän päätöksen laillisuuteen, mutta kansallinen tuomioistuin ei ole esittänyt tällaista pätemättömyysperustetta eikä valittaja ole esittänyt tätä koskevia toteamuksia esillä olevassa asiassa.

2. Unionin toimivallan lisääminen

38. Kansallinen tuomioistuin esittää ensiksi kysymyksen siitä, johtaako SEUT 136 artiklan muutos, josta säädetään päätöksessä 2011/199, unionille perussopimuksissa annetun toimivallan lisäämiseen. Tämä on SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmannen alakohdan nojalla kielletty.

4 — Ks. tässä yhteydessä myös päätöksen 2011/199 viittauskappale.

5 — Ks. tällaisen rajoituksen osalta asia C-408/95, Eurotunnel ym., tuomio 11.11.1997 (Kok., s. I-6315, 34 kohta).

39. Tässä yhteydessä valittaja on esittänyt, että SEUT 136 artiklan täydentäminen lisää unionin toimivaltaa vaivihkaa. Valittajan mukaan täydennys antaa euroalueen jäsenvaltioille valtuudet harjoittaa laajennettua yhteistyötä talous- ja rahapolitiikan alalla. Tätä yhteistyötä kuitenkin harjoitetaan ylikansallisessa organisaatiossa, jonka päätökset sitovat näitä jäsenvaltioita. Näin ollen sillä valittajan mukaan lisätään unionin toimivaltaa, koska unionin oikeudella on täydennyksen myötä määrä säännellä alaa, joka on aiemmin varattu jäsenvaltioille.

40. En voi yhtyä tähän näkemykseen.

41. SEUT 136 artiklan uuden 3 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan euroalueen jäsenvaltiot voivat ”perustaa vakaumekanismin”. Uuden kohdan toisessa virkkeessä selvennetään, että tämän ”mekanismin” tarkoituksena on antaa rahoitustukea.

42. Suunniteltu muutos kohdistuu siis ainoastaan jäsenvaltioihin, eikä se koske unionin toimivaltaa. Lisäksi sen nojalla jäsenvaltioilla ei myöskään ole unionin oikeudessa säädettyä velvollisuutta toimia.

43. Lisäksi pelkästään se, että ylipäänsä annetaan unionin oikeussääntö, ei voi vielä merkitä SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettua unionin toimivallan lisäämistä. Muussa tapauksessa tämä määräys estäisi kaikenlaisen perussopimuksen täydentämisen SEU 48 artiklan 6 kohdassa määrätyn yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn mukaisesti.

44. Pitää paikkansa, että jäsenvaltioiden velvollisuudet, joita säännellään unionin oikeudella, voivat kohteesta riippuen merkitä unionin toimivallan aineellista lisäämistä. Tällainen velvollisuus voi esillä olevassa asiassa olla tunnistettavissa korkeintaan siitä, että SEUT 136 artiklan uuden 3 kohdan toisessa virkkeessä määrätään, että rahoitustuen myöntämiselle mekanismin puitteissa ”asetetaan tiukat ehdot”. Tästä voisi päätellä, että unionin oikeudella on tarkoitus kieltää tulevaisuudessa jäsenvaltioilta vapaa toiminta rahoitustuen alalla.

45. Joka tapauksessa päätöksen asiayhteydestä⁶ ja syntyhistoriasta⁷ ilmenee, että tällaisilla ”tiukoilla ehdoilla” on oltava talouspoliittinen kohde. Unionilla on jo SEUT 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen loppuosan, 119 artiklan 1 kohdan sekä 120 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaan yleinen talouspolitiikkaa koskeva toimivalta, rahoitustuen sääntely mukaan luettuna.

46. Lopuksi on huomautettava valittajan esittämän väitteen perusteella, että mahdolliset EVM-sopimuksella tehtävät toimivallan siirrot unionin toimielimille ovat merkityksettömiä lisättävän SEUT 136 artiklan 3 kohdan laillisuuden arvioinnissa. Komissio on esittänyt tämänkaltaisen kannan esillä olevassa asiassa. On tutkittava ainoastaan se, rikkooko SEUT 136 artiklan 3 kohdan määräys itsessään SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa. EVM-sopimuksessa ei kuitenkaan määrätä SEUT 136 artiklan 3 kohdan sisällöstä. Koska suunnitellussa SEUT 136 artiklan 3 kohdassa itsessään ei määrätä toimivallan siirrosta unionin toimielimille, SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmannen alakohdan rikkomisen mahdollisuus on tältä osin pois suljettu.

47. Näin ollen voidaan todeta, että päätöksellä 2011/199 ei lisätä perussopimuksissa unionille annettua toimivaltaa. Päätös ei siis riko SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa.

6 — Ks. päätöksen 2011/199 johdanto-osan neljäs perustelukappale.

7 — Ks. 24.–25.3.2011 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät, 20.4.2011, EUCO 10/1/11 REV 1, 16 ja 17 kohta sekä liite II.

3. SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan rikkominen

48. Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toisen osan perusteella on tarkasteltava sitä, rajoittuuko suunniteltu SEUT 136 artiklan 3 kohdan täydennys EUT-sopimuksen kolmannen osan muutokseen, kuten SEU 48 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätään. Asianlaita ei olisi näin, jos tällä määräyksellä aineellisesti muutettaisiin EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisia primaarioikeuden määräyksiä.

49. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan on olemassa perusteltuja epäilyksiä ainoastaan SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta, jossa määrätään unionin yksinomaisesta toimivallasta euroalueen jäsenvaltioiden rahapolitiikan alalla.

50. Valittaja on tässä yhteydessä esittänyt, että SEUT 136 artiklan 3 kohdan lisääminen päätöksellä 2011/199 rikkoo SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohtaa. On nimittäin niin, että jos jäsenvaltioille annettaisiin EUT-sopimuksen uudella määräyksellä toimivalta perustaa vakausmekanismi euroalueen vakauttamiseksi, ne saisivat määräyksen vastaisesti toimivaltaa rahapolitiikan alalla.

51. Riippumatta siitä, siirrettäisiinkö jäsenvaltioille päätöksen 2011/199 mukaan ylipäänsä toimivaltaa rahapolitiikan alalla,⁸ on muistutettava unionin yksinomaisen toimivallan oikeudellisista vaikutuksista. SEUT 2 artiklan 1 kohdan loppuosan mukaan jäsenvaltiot voivat nimittäin toimia unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvalla alalla, mikäli unioni valtuuttaa ne tähän. SEUT 3 artiklassa määrätty unionin yksinomainen toimivalta ei siis tarkoita, että ainoastaan unioni voi toimia kyseisellä alalla.

52. Mahdollinen jäsenvaltioiden valtuuttaminen toimimaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvalla alalla suunnitellun SEUT 136 artiklan 3 kohdan nojalla ei siis merkitsisi aineellista muutosta unionin yksinomaista toimivaltaa koskeviin SEUT 2 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräyksiin. Niiden tähänastiseen soveltamisalaan ei puututtaisi.

53. Näin ollen SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella ei voida todeta päätöksen 2011/199 olevan ristiriidassa SEU 48 artiklan 6 kohdassa määrätyn yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn rajoitusten kanssa.

4. Oikeusvarmuuden periaatteen loukkaus

54. Lopuksi ennakkoratkaisupyynnössä esitetään valittajan väitteiden yhteydessä vielä kysymys siitä, loukkaako suunniteltu SEUT 136 artiklan täydennys oikeusvarmuuden yleistä periaatetta.

55. Valittajan mielestä suunnitellun määräyksen sanamuoto on niin epämääräinen, että se saattaa sallia jäsenvaltiolle toiminnan, joka menee pidemmälle kuin mikä on sallittua perussopimuksen sellaisen muutoksen perusteella, josta määrätään SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisessa yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä. Niiden perussopimuksen määräysten, jotka annettaisiin tässä menettelyssä, olisi kuitenkin oltava sanamuodoltaan sellaisia, että niistä ilmenevät SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisesti voimassa olevat rajoitukset, koska valittajan mukaan niistä ei niiden voimaantulon jälkeen enää näe yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn rajoja.

8 — Ks. EVM-sopimuksen kohteen osalta jäljempänä 75 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

56. Tämä väite ei todellisuudessa koske esimerkiksi täsmällisyysperiaatteena ilmenevän oikeusvarmuuden periaatteen loukkausta.⁹ Valittaja ei väitä, että suunniteltu SEUT 136 artiklan 3 kohta sinänsä olisi niin epäselvä, että oikeussäännön adressaatti ei voi tunnistaa siitä seuraavia velvollisuuksiaan ja että oikeussääntö ei näin ollen voi olla pätevä. Pikemminkin valittaja esittää, että koska tämä oikeussääntö aiotaan ottaa käyttöön yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä, kyseisen menettelyn rajojen on käytävä ilmi myös määräyksen sanamuodosta, sillä muutoin sen voitaisiin tulkita olevan rajoitukseton. Valittajan väite koskee siis SEU 48 artiklan 6 kohdasta seuraavien, perussopimuksen muutetun määräyksen sisältöä koskevien vaatimusten laajuutta.

57. Valittajan näkemykseen on syytä yhtyä siltä osin kuin hän esittää, että tosiasiallisesti ei voitaisi hyväksyä SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisessa yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä lisätyn määräyksen soveltamista tavalla, joka esimerkiksi vastoin mainitun määräyksen kolmatta alakohtaa saisi aikaan unionin toimivallan lisäämisen. Tällainen lisätyn perussopimuksen määräyksen soveltaminen rikkoiisi SEU 48 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa.

58. Tästä syystä on välttämätöntä tulkita SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisessa yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä annettua perussopimuksen määräystä tavalla, jossa kyseisen menettelyn rajoitukset otetaan huomioon.

59. Valittajan vaatimus, jonka mukaan tämän rajoituksen on käytävä ilmi muutetun perussopimuksen määräyksen sanamuodosta, perustuu näin ollen virheelliseen olettamaan siitä, että yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn mukaisesti täydennetyt määräyksen sisältö voi sen tultua voimaan kehittyä riippumatta SEU 48 artiklan 6 kohdassa määrätyistä rajoista. Näin ei ole asianlaita. Rajat, jotka on asetettu perussopimuksen muutokselle SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisessa menettelyssä, määrittelevät myös muutetun perussopimuksen määräyksen sisällön rajat.

60. Tämän vaatimuksen myötä syntyy tietynlainen primaarioikeuden hierarkkinen järjestys, jonka seurauksena on unionin oikeuden juridisteknisen monitahoisuuden lisääntyminen. Tämä hierarkkinen järjestys on kuitenkin välttämätön seuraus SEU 48 artiklan 6 kohdan mukaisen yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn rajoituksista.

61. Tulevaa SEUT 136 artiklan 3 kohtaa olisi siis välttämätöntä tulkita tavalla, jossa yhtäältä suljetaan pois unionin toimivallan lisäämisen mahdollisuus ja toisaalta varmistetaan EUT-sopimuksen kolmannen osan ulkopuolisen primaarioikeuden noudattaminen. Tätä taustaa vasten päätös 2011/199 ei avoimesta sanamuodostaan huolimatta riko SEU 48 artiklan 6 kohtaa eikä loukkaa oikeusvarmuuden periaatetta.

5. Välipäätelmä

62. Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelussa ei ole ilmennyt mitään, mikä voisi vaikuttaa päätöksen 2011/199 pätevyteen.

B Toinen ennakkoratkaisukysymys: oikeus tehdä ja ratifioida EVM-sopimus

63. Kansallisen tuomioistuimen toinen kysymys koskee sitä, onko jäsenvaltio primaarioikeuden lukuisat määräykset huomioon ottaen toimivaltainen tekemään ja ratifioimaan EVM-sopimuksen kaltaisen kansainvälisen sopimuksen.

9 — Ks. tässä yhteydessä asia 169/80, Gondrand ja Garancini, tuomio 9.7.1981 (Kok., s. 1931, 17 kohta) ja asia C-582/08, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 15.7.2010 (Kok., s. I-7191, 49 kohta).

64. Tämä ennakkoratkaisukysymys koskee voimassa olevan lainsäädännön tulkintaa. Siihen vastattaessa ei näin ollen tule ottaa huomioon päätöksellä 2011/199 säädettyä SEUT 136 artiklan täydentämistä kolmannella kohdalla, koska se ei ole toistaiseksi tullut voimaan. Vaikka Eurooppa-neuvosto pitikin mainitussa päätöksessä perussopimuksen muutosta EVM:n perustamisen kannalta välttämättömänä,¹⁰ on mahdollista, että EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi sopivat yhteen myös voimassa olevien perussopimusten kanssa. Niinpä sekä Eurooppa-neuvosto että jäsenvaltiot esittävät nyt, että päätöksellä 2011/199 säädetty perussopimuksen muutos on luonteeltaan ainoastaan selventävä.

1. Ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottaminen

65. Useat osapuolet ovat kyseenalaistaneet toisen ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamisen erilaisten näkökohtien perusteella.

a) Unionin tuomioistuimen toimivalta

66. Ensinnäkin Espanjan hallitus on esittänyt, että unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen vastaamaan toiseen ennakkoratkaisukysymykseen. Espanjan hallituksen mukaan EVM-sopimuksessa on kysymys kansainvälisestä sopimuksesta eikä unionin oikeudesta. Espanjan hallitus katsoo, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin on toimivaltainen tulkitsemaan tällaista sopimusta vain silloin, kun unioni on sopimuspuolena.¹¹

67. Pitää paikkansa, että unionin tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan nojalla ainoastaan unionin oikeuden tulkintaa koskeva toimivalta. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen kohteena on kuitenkin yksinomaan unionin oikeuden tulkinta eikä EVM-sopimuksen tulkinta. Kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, mitä jäsenvaltioiden velvollisuuksia sisältyy toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä mainittuihin määräyksiin ja ovatko nämä velvollisuudet esteenä EVM-sopimuksen kaltaisen kansainvälisen sopimuksen tekemiselle ja ratifiointille. Esillä olevan asian kohde on siis rinnastettavissa ennakkoratkaisupyynnöön, joka koskee kansallisen oikeussäännön yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Sellaisessakaan asiassa unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole tulkita kansallista oikeutta.¹² Tulkitessaan unionin oikeutta unionin tuomioistuimen on kuitenkin tällaisessa tapauksessa otettava erityisesti huomioon kansallisen tuomioistuimen esittämä kansallisen oikeuden sisältö.

68. Näin ollen unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

b) Ennakkoratkaisupyynnössä annettujen tietojen riittävyys

69. Lisäksi useat jäsenvaltiot ovat kyseenalaistaneet toisen ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamisen sikäli, että niiden mukaan kansallinen tuomioistuin ei ole osoittanut riittävällä tavalla, missä määrin toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä mainitut määräykset ovat esteenä EVM-sopimuksen tekemiselle ja ratifiointille. Esimerkiksi Ranskan hallitus on tässä yhteydessä viitanut myös suojaan, joka jäsenvaltioille annetaan mahdollisuudella esittää huomautuksia ennakkoratkaisupyynnöstä.

10 — Ks. päätöksen 2011/199 johdanto-osan toinen perustelukappale.

11 — Ks. esim. asia C-132/09, komissio v. Belgia, tuomio 30.9.2010 (Kok., s. I-8695, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

12 — Ks. asia C-504/10, Tanoarch, tuomio 27.10.2011 (Kok., s. I-10853, 43 kohta).

70. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi jättää ennakkoratkaisukysymyksen tutkimatta, jos sillä ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin.¹³ Ennakkoratkaisupyynnössä annetut tiedot eivät ole tarpeen ainoastaan siksi, että unionin tuomioistuin voisi niiden perusteella antaa hyödyllisen vastauksen, vaan myös siksi, että jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla, joita asia koskee, on näiden tietojen perusteella mahdollisuus esittää huomautuksensa unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti.¹⁴

71. Tätä taustaa vasten jäsenvaltioiden väitteet, joiden perusteella kysymys olisi jätettävä tutkimatta, ovat osittain perusteltuja. Toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä kansallinen tuomioistuin nimittäin viittaa lukuisiin perussopimusten määräyksiin ja jopa EUT-sopimuksen kolmannen osan VIII osastoon kokonaisuudessaan. Ennakkoratkaisupyynnön perusteluissa ei kuitenkaan käsitellä jokaista siinä mainittua perussopimusten määräystä. Joistakin määräyksistä – esimerkiksi Slovakian hallituksen esille ottamista SEUT 119 ja SEUT 120 artiklasta – ei esitetä, missä määrin niiden tulkinta vaikuttaa kyseenalaiselta. Tässä suhteessa toista ennakkoratkaisukysymystä on tarpeen tiivistää tietyllä tavalla, jotta se täyttäisi oikeuskäytännön mukaiset, ennakkoratkaisupyynnön välttämättömiä tietoja koskevat vaatimukset.

72. Perustellessaan toista ennakkoratkaisukysymystä kansallinen tuomioistuin viittaa viiteen valittajan väitteeseen ja on ilmeisesti muuntanut nämä väitteet toisen ennakkoratkaisukysymyksen kuudeksi luetelmakohtaksi.¹⁵ Toisen ennakkoratkaisukysymyksen sisältö voidaan siis määritellä näiden väitteiden perusteella, eikä ole tarpeen tarkastella kaikkia kansallisen tuomioistuimen toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä mainitsemia perussopimusten määräyksiä.

73. Näiden valittajan väitteiden mukaan EVM-sopimus rikkoo unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivallan jakoa (ks. 2 kohta) sekä SEUT 125 artiklassa vahvistettua toisen veloista vastaamista koskevaa kieltoa (no bail-out clause). Lisäksi valittaja katsoo, että EVM:llä siirretään unionin toimielimille uutta toimivaltaa perussopimusten vastaisella tavalla (ks. 4 kohta). Valittajan mukaan EVM-sopimus ei myöskään sovi yhteen perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisen tehokasta oikeussuojaa koskevan periaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen kanssa (ks. 5 kohta). Lopuksi EVM:n perustaminen itsenäisenä kansainvälisenä järjestönä merkitsee valittajan mukaan unionin oikeussääntöjen kiertämistä, mikä ei sovi yhteen SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisen vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa (ks. 6 kohta).

2. Unionin ja jäsenvaltioiden välinen toimivallan jako

74. Ensiksi on siis selvitettävä, rikkooko EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivallan jakoa koskevia perussopimusten määräyksiä. Valittaja katsoo, että jäsenvaltiot tällä tavoin loukkaavat unionin toimivaltaa rahapolitiikassa (ks. a kohta), talouspolitiikan yhteensovittamisessa (ks. b kohta) ja kansainvälisten sopimusten tekemisessä (ks. c kohta).

a) Rahapolitiikka

75. SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan unionilla on yksinomainen toimivalta ”niiden jäsenvaltioiden rahapolitiik[an alalla], joiden rahayksikkö on euro”. SEUT 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat toimia itse ainoastaan ”unionin valtuuttamina tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi”.

13 — Ks. esim. asia C-470/11, Garkalns, tuomio 19.7.2012 (18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

14 — Ks. esim. asia C-241/09, Fluxys, tuomio 9.12.2010 (Kok., s. I-12773, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

15 — Ks. ennakkoratkaisupyynnön, s. 12 ja 13: ensimmäinen väite on ilmaistu ensimmäisessä luetelmakohtassa, toinen viidennessä luetelmakohtassa, kolmas toisessa ja kolmannessa luetelmakohtassa, neljäs neljännessä luetelmakohtassa ja viides viimeisessä luetelmakohtassa.

76. Valittaja esittää tässä yhteydessä, että EVM-sopimuksen tavoitteena on euron suojeleminen. Lisäksi valittajan mukaan on ilmeistä, että EVM:n toiminta vaikuttaa rahan määrään ja siten hintatason vakauteen euroalueella. Siten se vaikuttaa välittömästi rahapolitiikkaan, joka on yksinomaan unionin ja Euroopan keskuspankin vastuulla.

77. Tähän oikeudenkäyntiin osallistuvat jäsenvaltiot sen sijaan katsovat, että EVM-sopimus ei loukkaa unionin yksinomaista toimivaltaa rahapolitiikassa. Tältä osin useat jäsenvaltiot ovat lisäksi esittäneet arvion, jonka mukaan EVM:n toiminta on talous- eikä rahapolitiikkaa.

78. Primaarioikeuteen ei sisälly rahapolitiikan käsitteen eksplisiittistä määritelmää, eikä unionin tuomioistuin ole toistaiseksi antanut sellaista. Euroalueen jäsenvaltioiden rahapolitiikan ala kuitenkin käsitellään EUT-sopimuksen VIII osaston 2 luvussa, jonka otsikkona on ”Rahapolitiikka”. Rahapolitiikan alan määrittelyssä on näin ollen käytettävä tämän luvun määräyksiä.

79. Rahapolitiikkaa koskevassa luvussa (127–133 artikla) kuvaillaan lähinnä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (jäljempänä EKPJ) tehtäviä, valtuuksia ja organisaatiota; EKPJ harjoittaa SEUT 282 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan yksin unionin rahapolitiikkaa. SEUT 127 artiklan 2 kohdassa kuvaillaan EKPJ:n ”perustehtäviksi” rahapolitiikka, valuuttamarkkinatoimet SEUT 219 artiklassa määrätyn valuuttakurssipolitiikan mukaisesti, jäsenvaltioiden valuuttavarantojen hoito ja maksujärjestelmien toiminnan edistäminen. Näillä tehtävillä siis kuvaillaan SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua rahapolitiikan laajuutta.

80. On tutkittava, onko EVM-sopimus ristiriidassa näiden EKPJ:n tehtävien kanssa.

81. EVM:n tehtävänä on EVM-sopimuksen 3 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan antaa ”vakaustukea”, jos EVM:n jäsenen muut rahoitusmahdollisuudet ovat heikentyneet.¹⁶ Mainitun virkkeen mukaan tuen on oltava ”välttämätöntä koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi”. Kuten EVM-sopimuksen 14–18 artiklassa yksityiskohtaisesti luetellut ”rahoitusapuvälineet” osoittavat, pohjimmiltaan on kyse siitä, että EVM:n jäsenten käyttöön asetetaan tietyin edellytyksin ja ehdoin lainoja niiden valtionalouden rahoittamiseksi.

82. Tällainen luotonanto ei sinänsä sisälly mihinkään SEUT 127 artiklan 2 kohdassa mainituista EKPJ:n tehtävistä. Lisäksi on otettava huomioon, että SEUT 123 ja SEUT 124 artikla, jotka koskevat suoraan jäsenvaltioiden rahoitusehtoja, on sijoitettu talouspolitiikkaa koskevaan lukuun eikä nimenomaisesti rahapolitiikkaa koskevaan lukuun.

83. Muunlaista toteamusta ei voida esittää myöskään, kun otetaan huomioon lainoihin liittyvät ehdot. EVM-sopimuksen 12 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan mahdolliset ehdot voivat vaihdella makrotalouden sopeutusohjelmasta ennalta vahvistettujen tuen myöntämiskelpoisuuden edellytysten jatkuvaan täyttämiseen. Tästä sanamuodosta ei käy suoraan ilmi, millaisia ehdot voivat olla sisällöltään, lukuun ottamatta makrotalouden sopeutusohjelmaa. Kuten EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 kohdan toisesta alakohdasta kuitenkin käy ilmi, kyseisen EVM:n jäsenen kanssa sovittujen ehtojen on oltava ”kaikilta osin SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden – – mukai[sia]”. Näin ollen ehdot ovat luonteeltaan talous- eivätkä rahapoliittisia.

16 — Ks. myös EVM-sopimuksen johdanto-osan ensimmäinen ja kolmastoista perustelukappale.

84. EVM:n toiminta ei myöskään ole rahapolitiikkaa, ei myöskään SEUT 127 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, sillä perusteella, että se voisi vaikuttaa välittömästi rahan määrään. Näin ei ole asianlaita, toisin kuin valittaja on esittänyt. EVM ei ole liikepankki, joka voi luoda muuta kuin käteistä rahaa antamalla luottoja. EVM:n antamat lainat on sen sijaan kokonaisuudessaan rahoitettava maksetulla peruspääomalla tai EVM-sopimuksen 3 artiklan toisen virkkeen mukaisesti ottamalla luottoja.

85. Lisäksi on tähdennettävä sitä, että – kuten Saksan hallitus on esittänyt osittain perustellusti – jokaista talouspolitiikan muotoa ei voida lukea rahapolitiikkaan kuuluvaksi vain sillä perusteella, että sillä voi olla välillisesti vaikutuksia euron hintatason vakauteen. Muussa tapauksessa koko talouspolitiikka olisi varattu EKPJ:lle, ja perussopimuksen määräykset talouspolitiikan yhteensovittamisesta unionin puitteissa olisivat merkityksettömiä.

86. Näin ollen on todettava, että EVM-sopimuksen kaltainen järjestely ei vaikuta SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiseen unionin yksinomaiseen toimivaltaan euroalueen jäsenvaltioiden rahapolitiikan alalla.

b) Talouspolitiikan yhteensovittaminen

87. Lisäksi on kuitenkin tarkasteltava sitä, onko EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi sopusoinnussa jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamista koskevan unionin toimivallan kanssa.

88. SEUT 2 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot sovittavat yhteen talouspolitiikkansa unionin puitteissa. Tältä osin erityisesti SEUT 120 ja SEUT 121 artiklaan sisältyvä sääntöjä, kuten 121 artiklan 2 kohta, jossa määrätään neuvoston antamista suosituksista jäsenvaltioiden talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi. Lisäksi talouspolitiikkaa koskevaan lukuun sisältyy SEUT 126 artikla, jossa määrätään tietyistä jäsenvaltioiden liiallisten julkistalouden alijäämien välttämiseksi toteutettavista menettelyistä, joihin kuuluvat muun muassa 7 kohdassa tarkoitettujen neuvoston suositukset liiallisen alijäämän lopettamiseksi sekä 11 kohdassa tarkoitettujen mahdollisten seuraamukset.

89. Valittaja katsoo, että EVM:n vakaustuen yhteydessä sovitut ehdot vastaavat tarkoitukseltaan SEUT 121 ja SEUT 126 artiklassa tarkoitettuja suosituksia. Koska SEUT 2 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltiot voivat jaettuun toimivaltaan kuuluvalla alalla toimia ainoastaan siltä osin kuin unioni ei ole käyttänyt toimivaltaansa, valittajan mukaan EVM:llä puututaan laittomasti unionin toimivaltaan.

90. En yhdy tähän näkemykseen.

91. Mikäli EVM:n EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti myöntämän rahoitusapuvälineen ehdot ovat yhdenmukaisia unionin puitteissa toteutetun talouspolitiikan yhteensovittamisen kanssa, näin ei soviteta yhteen talouspolitiikkaa jäsenvaltioiden välillä vaan ainoastaan pannaan täytäntöön unionin tasolla jo tapahtunut yhteensovittaminen.

92. Mikäli ehdot sen sijaan kohdistuvat unionin tasolla jo tapahtuneen talouspolitiikan yhteensovittamisen ulkopuolelle, ei voida sanoa EVM:n sovittavan yhteen jäsenvaltioiden talouspolitiikkaa siksi, että ehdot ovat yksittäistä jäsenvaltiota koskevia EVM:n määräyksiä eivätkä jäsenvaltioiden keskinäistä talouspolitiikan yhteensovittamista. Lisäksi EVM:ään liittyvissä ehdoissa ei ole havaittavissa seuraamusluonnetta.

93. Tätä taustaa vasten ei ole ensinnäkään tarpeen ratkaista kysymystä siitä, onko jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisessa SEUT 2 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan mukaisesti ylipäätään kyse unionin jaetusta toimivallasta. Tätä vastaan puhuu se, että näihin määräyksiin sisältyy erityinen, perussopimuksen muista toimivaltasäännöistä poikkeava sanamuoto, jonka mukaan unionilla ei ole toimivaltaa jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamiseen vaan jäsenvaltiot sovittavat yhteen talouspolitiikkansa ainoastaan unionin puitteissa. SEUT 4 artiklassa, jossa vahvistetaan jaettuun toimivaltaan kuuluvat alat, edellytetään kuitenkin 1 kohdan mukaisesti unionin toimivaltaa, eikä sen 2 kohdassa myöskään määrätä jaetusta toimivallasta talouspolitiikan alalla.

94. Toiseksi voidaan jättää huomiotta se, pitääkö paikkansa komission esillä olevassa asiassa esittämä näkemys, jonka mukaan SEUT 5 artiklan 1 kohtaa on sovellettava siten, että jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittaminen saa periaatteessa tapahtua ainoastaan unionin tasolla muttei millään muulla tasolla.

95. Näin ollen EVM-sopimuksen kaltainen järjestely ei riko myöskään SEUT 2 artiklan 3 kohtaa eikä 5 artiklan 1 kohtaa.

c) Kansainvälisten sopimusten tekeminen

96. Unionin ja jäsenvaltioiden välisen toimivallan jaon osalta on lopuksi vielä tarkasteltava sitä, onko EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi ristiriidassa SEUT 3 artiklan 2 kohdassa määrätyn kansainvälisten sopimusten tekemistä koskevan unionin yksinomaisen toimivallan kanssa.

97. Mainitun määräyksen mukaisesti unionilla on yksinomainen toimivalta esimerkiksi silloin, kun kansainvälisen sopimuksen tekeminen ”voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden ulottuvuutta”. Valittajan mukaan EVM-sopimus voi vaikuttaa talous- ja rahapolitiikkaa koskeviin unionin sääntöihin.

98. Tässä yhteydessä on todettava, että SEUT 3 artiklan 2 kohdalla – kuten myös ilmenee sitä SEUT 216 artiklan kanssa luettaessa – säännellään ainoastaan unionin yksinomaista toimivaltaa tehdä sopimuksia kolmansien valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Jäsenvaltioilta on tämän määräyksen mukaan, luettuna yhdessä SEUT 2 artiklan 1 kohdan kanssa, kielletty ainoastaan tällaisten sopimusten tekeminen *kolmansien valtioiden* kanssa. EVM-sopimuksen sopimuspuolia ovat kuitenkin vain jäsenvaltiot.

99. Lähtökohtaisesti EVM-sopimuksen kaltaisen järjestelyn ei tämän vuoksi voida todeta rikkovan SEUT 3 artiklan 2 kohtaa. Siltä osin kuin SEUT 3 artiklan 2 kohtaa koskeva valittajan väite perustuu viime kädessä siihen, että valittaja katsoo EVM-sopimuksen vaikuttavan talous- ja rahapolitiikkaa koskeviin unionin sääntöihin, tätä on käsiteltävä tarkasteltaessa sitä, rikkooko EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi vastaavia oikeussääntöjä.

3. SEUT 125 artiklassa vahvistettu toisen veloista vastaamista koskeva kielto (no bail-out clause)

100. EVM-sopimuksen kaltaisen sopimuksen tekeminen ja ratifiointi voi olla ristiriidassa SEUT 125 artiklan kanssa.

101. Valittaja katsoo, että EVM-sopimus ei sovi yhteen SEUT 125 artiklan kanssa. Se toimii valittajan mukaan vakuutena euroalueen jäsenvaltioiden olemassa olevista sitoumuksista. Lisäksi SEUT 125 artiklassa kielletään EVM-sopimuksessa valittajan mielestä suunniteltu jäsenvaltioiden velvollisuus myöntää varoja toisen jäsenvaltion veloista vastaamista varten. Tätä toteamusta ei millään tavalla muuta sekään, että rahoitustukea myönnetään EVM-sopimuksen mukaan ainoastaan tietyn ehdoin.

102. Valittajan mielestä SEUT 125 artiklan vastaisia eivät kuitenkaan ole ainoastaan EVM:n rahoitusapuvälineet vaan myös pääoman maksuvaatimusta koskevat määräykset. EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdan määräystä korotetusta pääoman maksuvaatimuksesta EVM:n jäsenen laiminlyötyä maksun suorittamisen onkin pidettävä EVM:n jäsenten vakuutena EVM:n muiden jäsenten veloista.

103. Jäljempänä on sen vuoksi tarkasteltava sitä, onko SEUT 125 artiklasta johdettavissa EVM-sopimuksella säänneltyjä rahoitusapuvälineitä (ks. a kohta) sekä määräyksiä pääoman maksuvaatimuksesta (ks. b kohta) koskeva kielto.

a) EVM-sopimuksen 14–18 artiklan mukaiset rahoitusapuvälineet

104. EVM-sopimuksen 14–18 artiklalla säännellään useita rahoitusapuvälineitä. Sopimuksen 14–16 artiklassa mahdollistetaan erilaisten lainojen antaminen EVM:n jäsenille. Sopimuksen 17 ja 18 artiklan nojalla voidaan lisäksi valtuuttaa EVM ostamaan EVM:n jäsenen joukkovelkakirjalainoja siltä itseltään tai kolmannelta osapuolelta. EVM-sopimuksen 12 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan EVM voi myöntää näitä rahoitusapuvälineitä ainoastaan ”soveltaen tiukkoja ehtoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia valitun rahoitusapuvälineen kannalta”.

105. Kaikki jäsenvaltiot ja tähän oikeudenkäyntiin osallistuvat unionin toimielimet katsovat, että SEUT 125 artiklassa ei kielletä EVM:n rahoitusapuvälineitä, mikäli tulevan SEUT 136 artiklan 3 kohdan edellytykset täyttyvät. Tämä edellyttää, että toiminta euroalueen vakauden turvaamiseksi on välttämätöntä ja rahoitustuelle asetetaan ”tiukat” ehdot.

i) Jäsenvaltioiden toiminta

106. Aluksi on selvitettävä, onko sen, että jäsenvaltiot tekevät ja ratifioivat EVM-sopimuksen, ja sen, että EVM käyttää rahoitusapuvälineitä, välillä riittävä yhteys, jotta voidaan katsoa jäsenvaltioiden rikkovan SEUT 125 artiklaa.

107. Eräät jäsenvaltiot ovat tässä yhteydessä esittäneet, että SEUT 125 artiklan 1 kohdan toiseen virkkeeseen sisältyvä kielto koskee ainoastaan jäsenvaltioita muttei EVM:n kaltaista itsenäistä kansainvälistä järjestöä. Niiden mukaan tätä määräystä ei näin ollen lähtökohtaisesti voida soveltaa EVM:n toimintaan.

108. SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan mukaan ”jäsenvaltio” ei ensinnäkään ole vastuussa toisen jäsenvaltion viranomaisten, muiden julkisoikeudellisten laitosten tai julkisten yritysten sitoumuksista (ensimmäinen vaihtoehto). Toiseksi se ei tämän määräyksen mukaan myöskään ota vastatakseen tällaisista sitoumuksista (toinen vaihtoehto).

109. Vaikka EVM onkin itsenäinen kansainvälinen järjestö, jäsenvaltioiden on järjestettävä toimintansa tässä järjestössä unionin oikeussääntöjen mukaisella tavalla. Jäsenvaltioiden on nimittäin kansainvälisissä sopimuksissa antamiensa sitoumusten täytäntöönpanossa noudatettava unionin oikeuden mukaisia velvollisuuksiaan.¹⁷ SEUT 125 artiklan määräykset siis sitovat jäsenvaltioita esimerkiksi tehtäessä päätöksiä esillä olevassa asiassa tarkasteltavina olevista rahoitusapuvälineistä. Niiden myöntämiseen tarvitaan EVM-sopimuksen 14–18 artiklan mukaisesti hallintoneuvoston päätös; kullakin EVM:n jäsenen hallituksella on EVM-sopimuksen 5 artiklan mukaisesti yksi edustaja hallintoneuvostossa.

17 — Ks. asia C-55/00, Gottardo, tuomio 15.1.2002 (Kok., s. I-413, 33 kohta).

110. Se, että tällaisen rahoitusapuvälineen myöntäminen rikkoo SEUT 125 artiklaa, ei välttämättä edellytä sitä, että tämä määräys sitoo EVM:ää. Sen sijaan on tarkasteltava sitä, sivuuttavatko jäsenvaltiot SEUT 125 artiklan määräykset saadessaan aikaan sen, että EVM myöntää rahoitusapuvälineen. Koska jäsenvaltioilla on täysi määräysvalta EVM:ään ja koska EVM:n varat ovat EVM-sopimuksen 9 artiklan mukaan ainakin osittain lähtöisin jäsenvaltioiden maksamasta peruspääomasta, ei voida lähtökohtaisesti sulkea pois sitä mahdollisuutta, että jäsenvaltiot ovat myöntämällä EVM:n rahoitusapuvälineitä rikkoneet SEUT 125 artiklaa, sillä perusteella, että rahoitusapuvälineet rahoittaa EVM eikä niitä rahoiteta suoraan jäsenvaltioiden budjeteista. EVM:n kunkin rahoitusapuvälineen yhteydessä on siis tarkasteltava sitä, seuraako sen myöntämisestä, että *jäsenvaltiot* ovat vastuussa tai ottavat vastatakseen toisen jäsenvaltion sitoumuksista.

111. Lisäksi SEUT 125 artiklaa voidaan katsoa rikkovan paitsi rahoitusapuvälineiden myöntämisen myös jo sen, että jäsenvaltiot tekevät ja ratifioivat EVM-sopimuksen. EVM:n rahoitusapuvälineitä ei tosin myönnetä vielä EVM-sopimuksen tekemisellä ja ratifioinnilla, koska niistä jokaiselle on ensin saatava hallintoneuvoston päätös. Kuten edellä totesin, myös hallitusten edustajien äänioikeuden käyttöä sitoo muutoinkin SEUT 125 artikla EVM-sopimuksen tultua voimaan. Tästä velvoittavuudesta huolimatta jo EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi rikkoisivat SEUT 125 artiklaa, mikäli EVM-sopimuksen rahoitusapuvälineistä ei voitaisi tehdä päätöstä SEUT 125 artiklan mukaisesti, koska niiden myöntäminen olisi väistämättä ristiriidassa tämän määräyksen kanssa.

112. Jäsenvaltiot siis rikkoisivat SEUT 125 artiklaa jo tehdessään ja ratifioidessaan EVM-sopimuksen, jos niiltä on kyseisen määräyksen mukaan kielletty EVM-sopimuksen 14–18 artiklan mukainen EVM:n rahoitusapuvälineiden myöntäminen. Viimeksi mainittu edellyttää, että tällaisten rahoitusapuvälineiden myöntäminen olisi kielletty jäsenvaltioilta itseltään ja että EVM:n toteuttamaa rahoitusapuvälineiden myöntämistä pidetään jäsenvaltioiden toimintana, mitä on tarkasteltava jäljempänä.

ii) EVM vakuutena jäsenvaltion sitoumuksista

113. Käytettävissä olevien rahoitusapuvälineiden osalta on ensiksi tarkasteltava valittajan väitettä, jonka mukaan EVM-sopimus kaiken kaikkiaan toimii vakuutena euroalueen jäsenvaltioiden olemassa olevista sitoumuksista ja rikkoo siten SEUT 125 artiklaa.

114. Kuten komissio on tähdentänyt osuvasti, SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan ensimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitettulla vastuusta vapauttamisella selvennetään ensinnäkin, että rahaliiton olemassaolosta ei voida johtaa implisiittistä vastavuoroista vakuutta jäsenvaltioiden sitoumuksista. Unionin oikeuden perusteella yhdelläkään jäsenvaltiolla ei siis ole *velvollisuutta* tyydyttää toisen jäsenvaltion velkojia.

115. SEUT 125 artiklaan sisältyy kuitenkin myös *vapaaehtoisen* vastuun ottamisen kieltö. SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen loppuosassa tehdään määräyksestä poikkeus, joka koskee vastavuoroisten taloudellisten takuiden antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi. Jos tällaisesta poikkeuksesta on nimenomaisesti määrätty, tästä seuraa käänteisesti, että periaatteessa jo vapaaehtoinen toisen jäsenvaltion sitoumuksia koskevan vastuuvollisuuden perustaminen olisi vastoin SEUT 125 artiklaa.

116. EVM-sopimuksen rahoitusapuvälineet eivät kuitenkaan toimi tällaisena vakuutena toisen jäsenvaltion sitoumuksista. Kuten edellä jo totesin, kunkin rahoitusapuvälineen myöntämiseen tarvitaan hallintoneuvoston päätös,¹⁸ joten tältä osin ei ole olemassa EVM:ää koskevaa velvollisuutta. Lainat ja joukkovelkakirjalainojen ostot eivät myöskään takaa jäsenvaltion velkojille niiden saatavien

18 — Ks. edellä 109 kohta.

takaisinmaksua. Vaikka EVM:n yhtenä tehtävänä näyttää olevan luottamuksen lisääminen EVM:n jäsenten luottokelpoisuutta kohtaan,¹⁹ niihin rahoitusapuvälineisiin, jotka ovat EVM:n käytettävissä tähän tarkoitukseen, ei liity vakuutta sen jäsenvaltioiden sitoumuksista. Tältä osin voidaan jättää avoimeksi myös se, olisiko EVM:n mahdollista vakuutta pidettävä myös jäsenvaltioiden vakuutena.

117. Kaiken kaikkiaan EVM-sopimuksen rahoitusapuvälineet eivät siis toimi vakuutena muiden jäsenvaltioiden sitoumuksista. EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi eivät tältä osin riko SEUT 125 artiklaa.

iii) Lainat jäsenvaltion sitoumusten vastattavaksi ottamisena

118. Lisäksi on tarkasteltava sitä, kielletäänkö SEUT 125 artiklassa jäsenvaltioilta lainojen antaminen EVM:n jäsenelle EVM:n kautta. Tämä edellyttää, että jäsenvaltioilta on kielletty tällaisten lainojen antaminen ja että lainojen antaminen EVM:n kautta on lainojen antamista jäsenvaltioiden toimesta.

119. Ensinnäkään lainat eivät merkitse vastuuta jäsenvaltion sitoumuksista.²⁰ Vastuuvollisuuden poissulkemisen lisäksi SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan toisessa vaihtoehdossa kielletään kuitenkin myös se, että jäsenvaltiot ottaisivat vastatakseen muiden jäsenvaltioiden sitoumuksista. On tarkasteltava, käsittääkö tämä kieltö myös lainojen myöntämisen.

— Sanamuoto ja rakenne

120. Saksankielisen toisinnon sanamuoto (Eintreten für Verbindlichkeiten) ei perustu mihinkään yleisesti käytettyyn oikeudelliseen käsitteeseen.²¹ Tämän saksankielisen sanamuodon tavanomaisen merkityksen mukaisesti tällä voidaan tarkoittaa sekä sitoumuksen ottamista vastattavaksi velallisen asemasta eli oman velan luomista että toisen osapuolen sitoumuksen tosiasiallista täyttämistä. Vaikuttaa siltä, että määräyksen ranskankielisessä toisinnossa (les prend à sa charge) ilmaistaan sama asia, kun taas englanninkielisen toisinnon (assume the commitments) painopiste lienee enemmän velan ottamisessa vastattavaksi kuin sen maksamisessa.

121. Vaikka kielitoisinnossa näyttääkin olevan tiettyjä vivahde-eroja, niille on kuitenkin yhteistä jäsenvaltion välitön toiminta toisen jäsenvaltion sitoumuksen suhteen. Sitoumusten vastattavaksi ottamista koskevalla kiellolla kielletään jäsenvaltioita SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan mukaisesti ottamasta vastatakseen toisen jäsenvaltion sitoumuksista joko täyttämällä sitoumuksen maksusuorituksella tai sitoutumalla itse velalliseksi, jonka on sitten täytettävä sitoumus myöhempänä ajankohtana.

122. Lainan myöntäminen ei täytä näitä edellytyksiä. Lainalla ei oteta vastattavaksi eikä täytetä toisen jäsenvaltion sitoumusta, vaan sillä luodaan mainitun jäsenvaltion uusi sitoumus.

123. Perussopimusten muissa määräyksissä mikään ei viittaa siihen, että SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosassa kiellettäisiin lainojen antaminen jäsenvaltioiden kesken. On totta, että perussopimuksessa asetetaan tietyille jäsenvaltioille annettavia lainoja koskeville tapauksille edellytyksiä. SEUT 143 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen c alakohdassa määrätään muiden jäsenvaltioiden antamista ”luotoista” jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö ei ole euro. Tämä tapahtuu neuvoston toimen perusteella, kun kyseessä ovat maksutaseeseen liittyvät vaikeudet rahaliiton ulkopuolella. Lisäksi SEUT 122 artiklan 2 kohdassa määrätään jäsenvaltiolle annettavasta unionin ”taloudellisesta avusta”, joka käsittänee myös lainat.

19 — Ks. EVM-sopimuksen johdanto-osan neljäs perustelukappale.

20 — Ks. edellä 116 kohta.

21 — Saksankielisissä säädösteksteissä käytetään toisinaan ilmaisua ”Eintreten in ein Schuldverhältnis” (vastattavaksi ottaminen velkasuhteessa), ks. Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch) 563 §, jonka otsikko on ”Eintrittsrecht bei Tod des Mieters” (sijaantulo-oikeus vuokralaisen kuollessa).

124. Näiden määräysten olemassaolosta ei kuitenkaan voida vastoin valittajan näkemystä päätellä, että unionin oikeudessa muutoin kielletään kaikenlainen lainananto jäsenvaltiolle. Ensinnäkään SEUT 125 artiklassa ei viitata SEUT 143 eikä SEUT 122 artiklaan. Ei siis ole havaittavissa, että näitä määräyksiä olisi pidettävä poikkeuksina SEUT 125 artiklassa määrätystä lähtökohtaisesta kiellosta. Toiseksi nämä kaksi perussopimuksen määräystä, joissa käsitellään lainanantoa jäsenvaltioille, eivät koske esillä olevaa asiaa, jossa on kyse lainasta euroalueen jäsenvaltioiden kesken. SEUT 122 artiklan 2 kohta koskee unionin antamia lainoja, kun taas SEUT 143 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen c alakohdassa on kyse jäsenvaltioiden varojen avulla toteutettavasta unionin toimenpiteestä, jonka turvin voidaan myöntää laina ainoastaan jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö ei ole euro. SEUT 122 artiklan 2 kohdan ja SEUT 143 artiklan 2 kohdan mukaiset lainanannon edellytykset eivät siis menetä merkitystään, jos euroalueen jäsenvaltioiden keskinäisiin lainoihin ei sovelleta rajoituksia unionin oikeuden nojalla.

125. Erityisesti on syytä huomata, että unionin toimenpiteiden asiayhteys on erilainen kuin jäsenvaltioiden toimenpiteiden asiayhteys. Unionin toimenpiteisiin sovelletaan SEU 4 artiklan 1 kohdan ja SEU 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti annetun toimivallan periaatetta, jäsenvaltioiden toimenpiteisiin yleistoimivallan periaatetta. Tätä taustaa vasten SEUT 122 artiklan 2 kohdassa ja SEUT 143 artiklan 2 kohdassa annetaan unionille valtuudet luotonantoon; sitä vastoin jäsenvaltiot eivät tarvitse tämänkaltaisia valtuutuksia. Se, että luotonanto koskevasta unionin toimivallasta ja siihen liittyvistä rajoittavista edellytyksistä pääteltäisiin, että jäsenvaltiot eivät lähtökohtaisesti saisi myöntää luottoa, olisi näin ollen ristiriidassa jäsenvaltioiden ja unionin välisen toimivallan jaon periaatteiden kanssa.

— SEUT 125 artiklan tavoitteet

126. On kuitenkin tarkasteltava sitä, ovatko nämä SEUT 125 artiklan sanamuotoon ja rakenteeseen perustuvat toteamukset kyseenalaisia tämän määräyksen tarkoituksen perusteella.

127. SEUT 125 artiklalle asetetun tavoitteen ymmärtämiseksi voidaan nojautua myös sopimuksen esitöihin ja sen tekemisen olosuhteisiin. Ne toimivat tulkinnan lisäapuvälineinä.

128. SEUT 125 artikla on olennaisilta osin jatkoa Maastrichtin sopimuksella²² lisätylle EY 104 b artiklalle. EY 104 b artiklan lähtökohtana olleen komission ehdotuksen perusteluista käy ilmi, että tämä määräys luotiin nykyisten SEUT 123 ja SEUT 124 artiklan ohella jäsenvaltioiden liiallisten julkisen talouden alijäämien ja velkojen välttämiseksi. Niitä pidettiin rahapolitiikan vakautta ja talous- ja rahaliiton jatkuvuutta uhkaavina tekijöinä muun muassa rahoitusmarkkinoiden pelätyn epävakaisuuden perusteella.²³ Jäsenvaltioiden liiallisten velkojen välttämiseksi on tuettava jäsenvaltioiden budjettikuria muun muassa vaikeuttamalla velan ottamista.

129. Tätä tarkoitusta palvelevat SEUT 123–SEUT 125 artikla. SEUT 123 artiklassa kielletään jäsenvaltioilta keskuspankkien kautta tapahtuva rahoitus. SEUT 124 artiklan mukaan kiellettyä on myös erityisoikeuksien antaminen jäsenvaltioille muissa rahoituslaitoksissa.

130. Lisäksi SEUT 125 artiklalla oli komission ehdotuksen mukaan tarkoitus estää se, että jäsenvaltio luottaa siihen, että unioni tai toinen jäsenvaltio antaa ehdottoman vakuuden sen julkisista veloista.²⁴ Ehdotettu EY 104 a artikla rajoittui vielä kielttoon, joka koski yhteisön tai jäsenvaltioiden ehdottoman takauksen myöntämistä jäsenvaltion veloille. Jäsenvaltioiden neuvotellessa Maastrichtin sopimuksesta kieltä laajennettiin nykyiseen muotoonsa, joka esiintyy ensimmäisen kerran neuvoston

22 — Maastrichtissa 7.2.1992 allekirjoitettu sopimus Euroopan unionista (EYVL C 191, s. 1).

23 — Ks. luonnos sopimukseksi Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta talous- ja rahaliiton toteuttamiseksi, komission tiedonanto 21.8.1990, Euroopan yhteisöjen tiedote, täydennysosa 2/91, s. 25.

24 — Ks. em. luonnos.

puheenjohtajavaltiona toimineen Alankomaiden ehdotuksessa.²⁵ Erityisesti lisäyksen, jossa kielletään sitoumusten vastattavaksi ottaminen, sanotaan olevan lähtöisin Saksan hallituksen ehdotuksesta.²⁶ Tästä ehdotuksesta, sen täsmällisistä vaikuttimista ja varsinkin sen tulkinnasta jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssissa ei kuitenkaan ole olemassa yleisesti saatavana olevia lähteitä.

131. Syntyhistoriansa perusteella SEUT 125 artiklalla oli siis ilmeisesti tarkoitus sulkea pois se mahdollisuus, että jäsenvaltiot turvautuvat muihin jäsenvaltioihin velkojensa lyhentämiseksi, ja siten ohjata ne harjoittamaan maltillista finanssipolitiikkaa.

132. Lisäksi pidän osuvina Eurooppa-neuvoston ja joidenkin jäsenvaltioiden väitteitä, joiden mukaan SEUT 125 artiklalla pyritään varmistamaan jäsenvaltioiden budjettikuri sillä, että korkopreemioiden kurinpidollinen, kunkin jäsenvaltion varainhoitoon perustuva vaikutus pääomamarkkinoilla säilyy talous- ja rahaliiton perustamisen jälkeen. Näiden korkopreemioiden taso nimittäin määräytyy ihannetapauksessa yksittäisten jäsenvaltioiden erilaista luottokelpoisuutta koskevien potentiaalisten velkojien odotusten mukaan. Luottokelpoisuuden kannalta ratkaiseva on puolestaan kyseisen jäsenvaltion rahoituksellinen suorituskyky. Siten SEUT 125 artiklan tavoitteena on myös tehdä tämä suorituskyky riippumattomaksi muiden jäsenvaltioiden suorituskyvystä.

133. Kumpikin tavoite – eli että estetään sekä velallisjäsenvaltioiden että pääomamarkkinoiden turvautuminen muiden jäsenvaltioiden rahoitukselliseen suorituskykyyn – saavutettaisiin mahdollisimman laaja-alaisesti, jos jäsenvaltioilta olisi kielletty kaikenlaiset rahoitukselliset suoritukset muille jäsenvaltioille. Vastaanottava jäsenvaltio voi nimittäin käyttää mitä tahansa rahoituksellista suoritusta myös sitoumustensa täyttämiseen. Tämä ei koske ainoastaan lainoihin liittyviä suorituksia vaan esimerkiksi myös likviditeetin lisäystä myydessä jäsenvaltion tavaroita toiselle jäsenvaltiolle. Tämä johtaisi jäsenvaltioiden keskinäiseen kauppakieltoon, mutta kaikille osapuolille olisi näin kattavan kiellon tapauksessa selvää, että jäsenvaltio, joka luo sitoumuksia, ei saa muilta jäsenvaltioilta minkäänlaista rahoituksellista apua missään muodossa. Kaikkien sitoumusten täyttäminen riippuisi tällöin yksinomaan kulloisenkin velallisjäsenvaltion rahoituksellisesta suorituskyvystä.

134. Tälle tielle ei kuitenkaan lähdetty SEUT 125 artiklan myötä. Siinä ei ole havaittavissa jäsenvaltiolle tarjottavien kaikkien rahoituksellisten suoritusten kieltä.

135. SEUT 125 artiklan tavoite huomioon ottaen olisi kuitenkin ajateltavissa, että tulkitsemalla kyseistä määräystä laajasti suljetaan pois ainakin sellaiset rahoitukselliset suoritukset, jotka lopulta voivat vaikuttaa samalla tavoin kuin jäsenvaltion sitoumusten täyttäminen. Tällöin SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan toisen vaihtoehdon soveltamisala laajenisi *ainoastaan* sitoumusten *välilliseen* vastattavaksi ottamiseen. Välillisestä vastattavaksi ottamisesta voitaisiin katsoa olevan kyse, jos laina vain antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden täyttää sitoumuksensa. Erityisen ilmeistä tämä olisi silloin, jos lainan suuruus määräytyisi jäsenvaltion velkojilleen täytettävänä olevien sitoumusten laajuuden mukaan.

– Euroopan unionin peruseriaatteet

136. Tällainen SEUT 125 artiklan tavoitteesta johdettu sanamuodon venyttäminen voi kuitenkin olla vastoin unionin kantavia periaatteita, joiden merkitys on vähintään SEUT 125 artiklaa vastaava.

Jäsenvaltioiden suvereniteetti

25 — Ks. talous- ja rahaliitosta 28.10.1991 pidetyn jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin puheenjohtajan asiakirja SN 3738/91 (UEM 82): "Proposal by the Presidency to the Intergovernmental Conference on Economic and Monetary Union", 104 a artikla.

26 — Ks. Viebig, Jan, *Der Vertrag von Maastricht, Die Positionen Deutschlands und Frankreichs zur Europäischen Wirtschafts- und Währungsunion*, s. 314.

137. Esillä olevassa asiassa on ennen muuta kyse jäsenvaltioiden suvereniteetin suojasta. Unionin ovat perustaneet valtiot, jotka ovat edelleen suvereenia. SEU 5 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen virkkeeseen kirjattu annettun toimivallan periaate, jota sovelletaan unionin toimivallan määrittämiseen, ilmentää tätä suvereniteettia ja suojaa sitä samanaikaisesti.

138. Luomalla EVM ei esimerkiksi siirretty jäsenvaltioiden toimivaltaa unionille eikä siten rajoitettu jäsenvaltioiden suvereniteettia. Sitä vastoin EVM-sopimus kansainvälisenä sopimuksena nimenomaan ilmentää jäsenvaltioiden suvereniteettia ja sopimusautonomiia.

139. Myös sitoumusten välillistä vastattavaksi ottamista koskeva kieltö unionin oikeudessa estäisi jäsenvaltioita käyttämästä varoja pyrkimyksenään välttää toisen jäsenvaltion vararikon negatiiviset vaikutukset oman valtion taloudelliseen ja rahoitukseen tilanteeseen. Unionin oikeuden tukemat ja tavoittelemat jäsenvaltioiden keskinäiset taloudellista toimintaa koskevat kytkökset voivat yhden jäsenvaltion vararikon myötä saada aikaan huomattavia vahinkoja myös muissa jäsenvaltioissa. Ne voivat olla niinkin kauaskantoisia, että niiden seurauksena myös rahaliiton jatkuvuus on uhattu, kuten eräät osapuolet ovat esittäneet.

140. Esillä olevassa asiassa ei ole kyse siitä, että olisi todettava tällainen rahaliiton vakautta koskeva uhka tai tarkasteltava sitä, kuinka tällainen uhka parhaiten torjutaan. On ainoastaan tähdennettävä sitä, että SEUT 125 artiklan laaja tulkinta riistäisi jäsenvaltioilta myös tällaisessa tapauksessa toimivallan toisen jäsenvaltion vararikon estämiseksi ja veisi niiltä kyvyn pyrkiä tällä tavoin estämään vahinkojen aiheutuminen niille itselleen. Näin pitkälle menevää jäsenvaltioiden suvereniteetin rajoittamista, joka koskee niiden toimenpiteitä itsensä suojaamiseksi, ei mielestäni voida perustella tulkitsemalla teleologisin perustein laajasti oikeussääntöä, jonka sanamuodosta tämä ei käy ilmi yksiselitteisesti.

141. Tämä pätee varsinkin silloin, kun otetaan huomioon, että perussopimukseen on muiden tilanteiden osalta kirjattu esillä olevassa asiassa riidanalaisten lainojen nimenomainen kieltö. SEUT 123 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti kielletään Euroopan keskuspankilta ja kansallisilta keskuspankeilta ”tilinylitysoikeudet ja muut sellaiset luottojärjestelyt” jäsenvaltioiden hyväksi. Keskuspankeilta on siis kielletty lainojen antaminen jäsenvaltioille.²⁷ SEUT 125 artiklaan ei sitä vastoin sisälly tämänkaltaista sanamuotoa jäsenvaltioiden lainanannon osalta.

Jäsenvaltioiden yhteisvastuullisuus

142. Lisäksi SEUT 125 artiklan laaja tulkinta olisi ristiriidassa yhteisvastuullisuuden ajatuksen kanssa, sellaisena kuin siitä määrätään perussopimusten eri kohdissa. EU:sta tehdyn sopimuksen johdanto-osan mukaan sopimuspuolet haluavat ”syventää kansojensa välistä yhteisvastuullisuutta”. Sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan unioni edistää ”taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta”. Myös talouspolitiikkaa koskevan EUT-sopimuksen luvun 122 artiklan 1 kohdassa viitataan nimenomaisesti jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuseen.

143. Yhteisvastuullisuuden ajatuksesta ei varmaankaan voida johtaa velvollisuutta rahoitusapuun, sellaisena kuin se on tarkoitus järjestää EVM:n kautta. SEUT 125 artiklan teleologisesti laajennettu tulkinta kuitenkin lisäksi jopa kieltäisi jäsenvaltioilta *vapaaehtoisen* vastavuoroisen avunannon hätätilanteessa eli valtion vararikkoon liittyvien suurien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten estämiseksi. Hätäapua olisi sallittua antaa mille tahansa kolmansille valtioille mutta sen antaminen unionin puitteissa olisi kuitenkin kielletty. Tällaisella kiellolla minusta suorastaan kyseenalaistettaisiin unionin tarkoitus.

27 — Ks. myös perustamissopimuksen 104 artiklassa ja 104 b artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kieltojen soveltamiseksi tarvittavien määritelmien täsmentämisestä 13.12.1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3603/93 1 artiklan 1 kohdan a alakohta; perustana on SEUT 125 artiklan 2 kohta.

144. Näin ollen SEUT 125 artiklan laaja tulkinta on vastoin unionin kantavia peruseriaatteita.

– SEUT 125 artiklaan liittyvien tavoitteiden kiertäminen ja turvaaminen

145. Tätä vastaan voidaan esittää vastaväite, että SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä esitetty kielto menettää merkityksensä, jos jäsenvaltioilta yhtäältä kielletään sitoumusten välitön vastattavaksi ottaminen mutta toisaalta niiden on helppo kiertää kieltoa välillisen vastattavaksi ottamisen avulla. Yhdyn tähän näkemykseen siltä osin, että SEUT 125 artiklan tulkinta ei saa johtaa tulokseen, joka tekisi siinä määrättyistä kielloista täysin merkityksettömiä.

146. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita. Vastuun poissulkemisella ja sitoumusten vastattavaksi ottamista koskevalla kiellolla, sellaisena kuin niistä määrätään SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosassa, on tehokas vaikutus (*effet utile*) myös silloin, kun niitä sovelletaan niiden sanamuodosta ilmenneen sisällön perusteella.

147. Vastuun poissulkemisen ensimmäisessä vaihtoehdossa suljetaan pois jäsenvaltion *velvollisuus* toisen jäsenvaltion sitoumusten täyttämiseen, kuten esimerkiksi Kreikan hallitus on esittänyt perustellusti. Tällaista velvollisuutta ei voida johtaa unionin oikeudesta, eikä jäsenvaltio itse saa alistua tällaiseen velvollisuuteen lukuun ottamatta mainitun kohdan loppuosassa määrättyjä vakuuksia. Tämän vuoksi jokainen jäsenvaltio ja sen potentiaaliset velkojat tietävät, että oikeutta pitää toista jäsenvaltiota vastuuvelvollisena ei voi olla koskaan.

148. Lisäksi SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan toiseen vaihtoehtoon eli sitoumusten vastattavaksi ottamista koskevaan kieltoon liittyy näin ollen velkojan välitöntä suosimista koskeva kielto. Sen mukaisesti jäsenvaltiot eivät voi välittömästi suorittaa toisen jäsenvaltion velkojien saatavia. Niiltä on kielletty suoran tuen antaminen velkojille muttei kuitenkaan velkojien välillistä tukemista, joka seuraa velallisyjäsenvaltion tukemisesta. Siten velkojat yleensä hyötyvät jäsenvaltion antamasta tuesta. Ainakin jäsenvaltion potentiaalisia velkojia koskee kuitenkin lisäksi epävarmuus siitä, johtaako mahdollinen taloudellinen apu jäsenvaltiolle tosiasialisesti myös sen saatavien maksamiseen. Tältä osin jäsenvaltion vapaaehtoisen tukemisen ei välttämättä tarvitse liittyä jäsenvaltion velkojien täydelliseen tai edes osittaiseen tyydyttämiseen. Tämä epävarmuus on omiaan edistämään tavoitetta eli sitä, että jäsenvaltioiden korkokannat pääomamarkkinoilla ovat erilaiset.²⁸

149. Tätä taustaa vasten jäsenvaltion antamia lainoja olisi pidettävä toisen jäsenvaltion sitoumusten vastattavaksi ottamisena vain silloin, jos niillä suosittaisiin välittömästi saajana olevan jäsenvaltion velkojia. Näin olisi katsottava olevan esimerkiksi silloin, jos jäsenvaltio ei saisi lainkaan määräysvaltaa lainapääomaan.

150. Esillä olevassa asiassa ei ole tarpeen antaa ratkaisua erityisesti Eurooppa-neuvoston kannattamasta tulkinnasta, jonka mukaan rahoitukselliset suoritukset jäsenvaltiolle on lisäksi toteutettava ensisijaisen tavoitteen eli jäsenvaltioiden budjettikurin varmistamiseksi noudattaen ”tiukkoja ehtoja”, jotta SEUT 125 artiklaa ei kierretä. Euroalueen jäsenvaltiot ovat joka tapauksessa määränneet tällaisista ehdoista EVM-sopimuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

– Väli päätelmä

151. Näin ollen SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan toisessa vaihtoehdossa kielletään sanamuodon, rakenteen ja teleologian perusteella toisen jäsenvaltion sitoumusten *välitön* vastattavaksi ottaminen ottamalla vastuu näistä sitoumuksista tai täyttämällä ne, mikä suosii velkojia välittömästi. Siten jäsenvaltioilta ei periaatteessa ole kielletty lainan myöntämistä toiselle jäsenvaltiolle.

28 — Ks. edellä 132 kohta.

152. Tehdessään ja ratifioidessaan EVM-sopimuksen jäsenvaltiot eivät siis riko SEUT 125 artiklaa myöskään EVM:n kautta EVM-sopimuksen 14–16 artiklan mukaisesti annettujen lainojen osalta.

153. Mikäli unionin tuomioistuin kuitenkin SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosaa laajasti tulkiten päättelee, että jäsenvaltioilta on kielletty myös keskinäinen lainojen myöntäminen, on vielä tutkittava, onko EVM:n kautta tapahtuvaa myöntämistä pidettävä jäsenvaltioiden toimintana. Tästä ei mielestäni ole epäilystäkään, kun SEUT 125 artiklaa tulkitaan laajasti. Jos lainan myöntämistä jäsenvaltiolle olisi välillisesti pidettävä tämän jäsenvaltion sitoumusten täyttämisenä, tällöin myös sen myöntämistä EVM:n kautta olisi ainakin välillisesti pidettävä jäsenvaltioiden toteuttamana myöntämisenä. Jäsenvaltiothan ovat perustaneet EVM:n, ja niillä on määräysvalta siihen. Lisäksi niiden on EVM-sopimuksen 25 artiklan 1 kohdan tappioidenkattamissäännön perusteella viime kädessä koottava lainapääoma kokonaisuudessaan.

iv) Joukkovelkakirjalainojen ostot jäsenvaltion sitoumusten vastattavaksi ottamisena

154. Rahoitusvälineiden osalta on lopuksi tarkasteltava sitä, sopiiko EVM-sopimuksen 17 ja 18 artiklassa tarkoitettu jäsenvaltion joukkovelkakirjalainojen osto siltä itseltään tai kolmannelta osapuolelta yhteen SEUT 125 artiklan kanssa. Tämä puolestaan edellyttäisi ensinnäkin, että jäsenvaltioilta on kielletty tämänkaltaiset joukkovelkakirjalainojen ostot SEUT 125 artiklan mukaan.

155. Joukkovelkakirjalainan hankkiminen suoraan liikkeesenlaskijana olevalta jäsenvaltiolta EVM-sopimuksen 17 artiklan mukaisesti on vain yksi erityinen lainan muoto. Kuten edellä totesin, EVM-sopimuksen mukainen lainananto sopii yhteen SEUT 125 artiklan kanssa.

156. Jäsenvaltion joukkovelkakirjalainan ostoa kolmannelta EVM-sopimuksen 18 artiklan mukaisesti ei voida periaatteessa myöskään pitää tämän jäsenvaltion sitoumusten vastattavaksi ottamisena, koska sillä ei täytetä mitään jäsenvaltion sitoumusta. Joukkovelkakirjalainan liikkeesen laskeva jäsenvaltio on nimittäin edelleen sitoumuksen velallinen, mihin komissio on viitannut osuvasti. Jäsenvaltion sitoumuksen sisältö siis pysyy ennallaan, ainoastaan velkoja vaihtuu.

157. Tätä vastaan voidaan esittää vastaväite, että joukkovelkakirjalainan ostamisen jälkeen syntyvä tilanne ei taloudellisesti eroa kolmanteen kohdistuvan jäsenvaltion sitoumuksen tavanomaisesta täyttämisestä, josta syntyy sitoumuksen täyttävän jäsenvaltion oikeus saada korvaus sitoumuksesta vapautetulta jäsenvaltiolta. Tällaisen korvausta koskevan oikeuden sisältö eroaa kuitenkin välittömästi joukkovelkakirjalainan oston myötä hankitun saatavan sisällöstä. Apua tarvitsevan jäsenvaltion joukkovelkakirjalainan ostohinta voi myös olla selvästi alhaisempi kuin sitoumuksen suuruus. Tähänastinen velkoja siis kuitenkin saa joukkovelkakirjalainan ostamisen myötä ainakin osan saatavastaan suoraan ostavalta jäsenvaltiolta.

158. Tältä osin on tarkasteltava sitä, rikkooko joukkovelkakirjalainan ostaminen kolmannelta SEUT 125 artiklaa, koska sillä suositaan välittömästi joukkovelkakirjojen haltijoita jäsenvaltion tähänastisina velkojina.²⁹ Vaikka tällaisen joukkovelkakirjalainojen ostamisen tapauksessa EVM:n varat menisivät suoraan velkojalle, velkojan välitöntä suosimista koskevan kiellon noudattaminen nähdäkseni kuitenkin turvattaisiin, jos joukkovelkakirjalainat hankittaisiin tavanomaisilla markkinaehdoilla. Tällöin tähänastinen joukkovelkakirjalainan velkoja nimittäin saisi rahansa kuin miltä tahansa kolmannelta eikä hyötyisi nimenomaan toisen jäsenvaltion suorituskyvystä. Arvopaperimarkkinoilla tapahtuvan tavanomaisen hankinnan tapauksessa velkoja ei myöskään tietäisi, että joukkovelkakirjalainan ostaja on jäsenvaltio. Tällainen joukkovelkakirjalainan ostaminen ei siis ole omiaan rakentamaan jäsenvaltion potentiaalisten velkojien luottamusta toisen jäsenvaltion suorituskykyyn.

29 — Ks. edellä 148 kohta.

159. Ei ole havaittavissa, että rahoitusapuvälineiden käyttö EVM-sopimuksen 18 artiklan mukaisesti välttämättä poikkeaisi kuvatuista olosuhteista. EVM:n tämän määräyksen mukaisesti suorittamat joukkovelkakirjalainojen ostot eivät olisi väistämättä SEUT 125 artiklan vastaisia,³⁰ vaan joka tapauksessa on mahdollista suorittaa ne mainitun artiklan määräysten mukaisesti. Tämän vuoksi esillä olevan tarkastelun kohteen osalta voidaan jättää avoimeksi myös joukkovelkakirjalainojen ostojen tapauksessa se, onko EVM:n toimintaa tältä osin SEUT 125 artiklan yhteydessä pidettävä jäsenvaltioiden toimintana.

160. EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi ei siis riko SEUT 125 artiklaa myöskään EVM:n kautta EVM-sopimuksen 17 ja 18 artiklassa tarkoitettujen joukkovelkakirjalainojen ostojen osalta.

b) EVM-sopimuksen 25 artiklassa tarkoitettu pääoman maksuvaatimus

161. Lopuksi on SEUT 125 artiklan kiellon osalta vielä tutkittava, sopiiko sen kanssa yhteen määräys korotetusta pääoman maksuvaatimuksesta, josta määrätään EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdassa.

162. SEUT 125 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen alkuosan ensimmäisessä vaihtoehdossa kielletään vapaaehtoinen vastuun ottaminen jäsenvaltioiden välillä.³¹

163. EVM:n peruspääoma jaetaan EVM-sopimuksen 8 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan maksettuihin osakkeisiin ja vaadittaessa maksettaviin osakkeisiin. EVM-sopimuksen 9 artiklan mukaan muun muassa johtokunta ja toimitusjohtaja voivat tietysti edellytyksin vaatia maksettavaksi vielä maksamatonta peruspääomaa. EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdassa määrätään korotetun pääoman maksuvaatimuksen esittämisestä muille EVM:n jäsenille siinä tapauksessa, että yksi EVM:n jäsen ei noudata pääoman maksuvaatimusta.

164. Tähän määräykseen ei kuitenkaan liity vapaaehtoista vastuun ottamista EVM-sopimuksen tekemisen perusteella. Jokaisen EVM:n jäsenen on tämän määräyksen mukaan täytettävä ainoastaan oma pääomapanosta koskeva velvollisuutensa. Mikäli EVM:n jäsen ei täytä pääoman maksuvaatimusta, tästä seuraa EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan ainoastaan, että EVM:n muita jäseniä vaaditaan täyttämään pääomapanosta koskeva velvollisuutensa korotettuna. Sitä vastoin niillä ei ole velvollisuutta osallistua EVM:n toisen jäsenen pääomapanosta koskevan velvollisuuden täyttämiseen. Kuten EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdan toisesta virkkeestä ilmenee, maksuvaatimuksen laiminlyönyt EVM:n jäsen on edelleen velvollinen suorittamaan pääomapanoksensa EVM:lle.

165. Tämän toteamuksen vahvistaa lisäksi EVM-sopimuksen sopimuspuolten 27.9.2012 antama yhteinen lausunto, jonka mukaan sopimuksessa ei kaiken kaikkiaan määrätä millekään jäsenvaltiolle maksuvelvollisuutta, joka ylittäisi sen osuuden peruspääomasta.³² Jos jäsenvaltio on siis suorittanut pääomapanoksensa täysimääräisesti, sille ei myöskään voida enää esittää korotettua pääoman maksuvaatimusta EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti.

30 — Ks. edellä 111 kohta.

31 — Ks. edellä 115 kohta.

32 — Ks. Kyproksen pysyvän edustajan Euroopan unionissa kirje Eurooppa-neuvoston pääsihteeristölle 27.9.2012, asiakirja nro SGE12/010319.

c) Välipäätelmä

166. On siis todettava, että SEUT 125 artiklassa ei kielletä jäsenvaltioita tekemästä ja ratifioimasta sopimusta, jossa määrätään EVM-sopimuksen 25 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua kaltaisesta korotetusta pääoman maksuvaatimuksesta ja kansainvälisen järjestön rahoitusapuvälineistä sellaisina kuin niistä määrätään lainojen ja joukkovelkakirjalainojen ostojen osalta EVM-sopimuksen 14–18 artiklassa.

4. Uuden toimivallan antaminen unionin toimitelmille

167. Lisäksi on tutkittava, loukkaavatko EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi unionin oikeutta, koska niillä annetaan uusia tehtäviä unionin toimitelmille. EVM-sopimuksen lukuisissa kohdissa määrätäänkin komission, unionin tuomioistuimen ja Euroopan keskuspankin toiminnasta, joskin EVM-sopimuksen perusteella toimivat ainoastaan jäsenvaltiot muttei unioni.

168. Valittaja katsoo, että tämä tehtävien antaminen ei sovi yhteen perussopimuksissa vahvistettujen toimitelmien tehtävien kanssa. Hän katsoo erityisesti, että tällainen unionin toimitelmien käyttö on mahdollista ainoastaan SEU 20 artiklan mukaisessa tiiviimpää yhteistyötä koskevassa menettelyssä.

169. Tämän vuoksi jäljempänä on tutkittava, rikkovatko EVM-sopimuksessa komissiolle (ks. a kohta), Euroopan keskuspankille (ks. b kohta) ja unionin tuomioistuimelle (ks. c kohta) määrätty tehtävät SEU 13 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä, jonka mukaan kukin toimitelin toimii sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa.

a) Komissio

170. EVM-sopimuksen 13 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen mukaan komissio suorittaa EVM:n jäsenen esitettyä vakaustukipyynnön ja hallintoneuvoston puheenjohtajan toimeksiannosta useita arviointeja, jotka muodostavat perustan rahoitusavun myöntämiselle EVM:n kautta. Lisäksi komission tehtävänä on EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaan – yhteistyössä EKP:n kanssa ja mahdollisuuksien mukaan myös yhdessä IMF:n kanssa – sopia tukea hakevaan EVM:n jäsenen sovellettavista ehdoista tämän kanssa. Jotta ehdoilla olisi oikeusvaikutuksia, niille on 4 kohdan mukaan saatava vielä hallintoneuvoston hyväksyntä. EVM-sopimuksen 13 artiklan 7 kohdan mukaan yksinomaan komission tehtävänä on myös seurata ehtojen noudattamista. Lisäksi EVM-sopimuksessa määrätään muistakin arvioinneista ja kertomuksista, joita komission on tehtävä ja laadittava eri tilanteissa.³³

171. Oikeuskäytännössä todettiin ETY:n perustamissopimuksen aiemmasta 155 artiklan neljännestä luetelmakohdasta, jossa kuvattiin komission tehtävät, että tämä määräys ei estä jäsenvaltioita antamasta komission tehtäväksi huolehtia sellaisen toiminnan yhteensovittamisesta, jonka ne yhdessä ovat toteuttaneet neuvostossa kokoontuneiden edustajiensa päätöksen perusteella.³⁴ Toisessa tuomiossa huomautettiin, että perustamissopimuksen yhdessäkään määräyksessä ei estetä jäsenvaltioita käyttämästä perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella menettelyjä, joissa mukaillaan tiettyjä unionin oikeussäntöjä, eikä ottamasta unionin toimitelmiä mukaan tällä tavoin perustettuun menettelyyn.³⁵ Tästä oikeuskäytännöstä voidaan päätellä, että komissio voi jäsenvaltioiden aloitteesta toimia myös sille perussopimuksissa annettujen tehtävien ulkopuolella.

33 — Ks. EVM-sopimuksen 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäinen virke, 14 artiklan 5 ja 6 kohta, 15 artiklan 5 kohta, 16 artiklan 5 kohta ja 17 artiklan 5 kohta.

34 — Ks. yhdistetyt asiat C-181/91 ja C-248/91, parlamentti v. neuvosto, tuomio 30.6.1993 (Kok., s. I-3685, Kok. Ep. XIV, s. I-289, 20 kohta).

35 — Ks. asia C-316/91, parlamentti v. neuvosto, tuomio 2.3.1994 (Kok., s. I-625, Kok. Ep. XV, s. I-55, 41 kohta).

172. Kaikkien jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät 20.6.2011 päätöksen, jonka mukaan ”EVM-sopimukseen oli tarkoitus sisällyttää määräykset, joiden mukaan Euroopan komissio ja Euroopan keskuspankki suorittavat sopimuksessa luetellut tehtävät”.³⁶ Tämä päätös menee sikäli mainittua oikeuskäytäntöä pidemmälle, että EVM-sopimuksessa ei ole kyse kaikkien jäsenvaltioiden toteuttamasta toiminnasta ja vasta 2.2.2012 tehdyn EVM-sopimuksen täsmällinen sisältö ei ollut vielä tiedossa päätöksen tekoajankohtana.

173. Mainitun oikeuskäytännön perusteella pidän kuitenkin komissiota periaatteessa oikeutettuna täyttämään EVM-sopimuksessa sille osoitetut tehtävät. Yhtäältä se, että kaikki hallitusten edustajat kannattivat päätöstä, on osoitus jäsenvaltioiden toiminnan riittävästä yhteisyydestä. Toisaalta EVM-sopimuksen keskeinen sisältö oli jäsenvaltioiden edustajien tiedossa päätöksen tekoajankohtana, sillä Eurooppa-neuvosto oli hyväksynyt EVM:n pääpiirteet jo 20.4.2011.³⁷

174. Valittajan näkemys, jonka mukaan SEU 20 artiklan mukainen tiiviimpää yhteistyötä koskeva menettely tavallaan estää tehtävien siirtämisen unionin toimielimille, ei ole vakuuttava. Määräyksen 1 kohdassa tosin todetaan nimenomaisesti, että jäsenvaltiot voivat ”käyttää unionin toimielimiä” tässä menettelyssä. Tiiviimpi yhteistyö menee kuitenkin pidemmälle kuin pelkkä tehtävien siirtäminen unionin tuomioistuimen mainitun oikeuskäytännön mukaisesti. Se ei rajoitu mahdollisuuteen käyttää unionin toimielimiä vaan ennen muuta mahdollistaa sellaisten unionin säädösten antamisen, jotka SEU 20 artiklan 4 kohdan mukaisesti sitovat ainoastaan yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita. Tämän vuoksi ei ole havaittavissa, että perussopimusten sopimuspuolet olisivat halunneet tiiviimpää yhteistyötä koskevilla oikeussäännöillä rajoittaa mainitussa oikeuskäytännössä vahvistettua mahdollisuutta käyttää unionin toimielimiä perussopimusten soveltamisalan ulkopuolella.

175. Lisäksi on syytä korostaa, että toisin kuin SEU 20 artiklan mukaisen tiiviimmän yhteistyön seurauksena komissiolle ei ole velvollisuutta huolehtia EVM-sopimuksessa sille osoitetuista tehtävistä. Mainittua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ei tule ymmärtää siten, että jäsenvaltiot voisivat velvoittaa komission toimimaan unionin puitteiden ulkopuolella. Tällainen velvollisuus voi syntyä komissiolle unionin toimielimenä ainoastaan unionin oikeudessa säädettyjen tehtävien perusteella. Lisäksi on otettava huomioon, että SEU 17 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan komissio hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana ja sen jäsenet eivät saa ottaa ohjeita miltyään hallitukselta tai toimielimeltä. Myös euroalueen jäsenvaltiot näyttävät olevan tällä kannalla, kun ne EVM-sopimuksen johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa viittaavat siihen, että unionin kaikki jäsenvaltiot valtuuttivat ”pyytämään” komissiota [saksaksi *aufzufordern*³⁸] suorittamaan tässä sopimuksessa määrätyt tehtävät. Näin ollen EVM-sopimuksen lähtökohtana ei ole se, että komissiolle olisi tätä koskeva velvollisuus.

176. Tätä taustaa vasten EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi voivat olla unionin oikeuden vastaisia korkeintaan silloin, jos sopimuksessa edellytettäisiin komissiolta toimintaa, joka siltä on perussopimusten nojalla kielletty. Myös toimiessaan EVM:n osana komissiota unionin toimielimenä sitoo unionin oikeus kokonaisuudessaan, perusoikeuskirja mukaan luettuna.

177. En kuitenkaan havaitse unionin oikeutta loukatun. Sen sijaan on unionin oikeuden noudattamisen varmistamiseksi syytä antaa komission tehtäväksi huolehtia EVM:ssä siitä, että rahoitusapuvälineisiin liittyvät ehdot ovat EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeuden mukaisia.

36 — Ks. 24.6.2011 päivätty Eurooppa-neuvoston lähetekirje, asiakirja nro 12114/11, sekä EVM-sopimuksen johdanto-osan kymmenes perustelukappale.

37 — Ks. 24.–25.3.2011 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät 20.4.2011 päivätyn Eurooppa-neuvoston lähetekirjeen mukaan, asiakirja nro EUCO 10/1/11 REV 1, 17 kohta ja liite II.

38 — Vielä selvemmin tämä käy ilmi EVM-sopimuksen ranskankielisestä toisinnosta, jossa käytetään ainoastaan verbiä ”demander”.

178. SEU 13 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä ei siis rikota, jos komissio huolehtii EVM-sopimuksessa sille osoitetuista tehtävistä noudattaen samalla unionin oikeuden mukaisia velvollisuuksiaan.

b) Euroopan keskuspankki

179. EVM-sopimuksessa annetaan myös Euroopan keskuspankille useita tehtäviä. Nämä tehtävät ovat suppeampia kuin komission tehtävät. Itsenäisistä arviointivaltuuksista määrätään ainoastaan EVM-sopimuksen 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä ja 18 artiklan 2 kohdassa. Lisäksi komissio toimii EVM-sopimuksen 13 artiklan 1, 3 ja 7 kohdan sekä 14 artiklan 6 kohdan mukaisesti ”yhteistyössä” Euroopan keskuspankin kanssa. Näissä tapauksissa ei siis niinkään ole kyse Euroopan keskuspankin tehtävien vahvistamisesta vaan ehdollisesta oikeudesta tulla kuulluksi.

180. Edellä mainittua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee tehtävien siirtämistä komissiolle, voidaan soveltaa Euroopan keskuspankkiin, kuten Alankomaiden hallitus on esittänyt. Tämä pätee ainakin silloin, kun tehtävät EVM-sopimuksen tapaan ovat yhteydessä yleiseen talouspolitiikkaan, jonka tukeminen SEUT 282 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan kolmannen virkkeen mukaan kuuluu Euroopan keskuspankin tehtäviin.

181. On kuitenkin jälleen korostettava, että Euroopan keskuspankilla ei ole velvollisuutta ottaa hoidettavakseen EVM-sopimuksessa sille osoitettuja tehtäviä. Tämä on Euroopan keskuspankin tapauksessa erityisen merkittävää, kun otetaan huomioon sen SEUT 130 artiklassa vahvistettu riippumattomuus.

182. Myös Euroopan keskuspankin osalta on siis todettava, että EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi eivät riko SEU 13 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä, jos Euroopan keskuspankki huolehtii EVM-sopimuksessa sille osoitetuista tehtävistä noudattaen samalla unionin oikeuden mukaisia velvollisuuksiaan.

c) Unionin tuomioistuin

183. Lopuksi on vielä selvitettävä, sopiiko unionin tuomioistuimelle EVM:ssä kaavailtu asema yhteen unionin oikeuden kanssa.

184. EVM-sopimuksen 37 artiklan 2 kohdan mukaan hallintoneuvosto ratkaisee ”riidat, joita EVM:n jäsenen ja EVM:n taikka EVM:n jäsenten välillä syntyy tämän sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta, mukaan lukien riidat, jotka koskevat EVM:n tekemien päätösten yhteensopivuutta tämän sopimuksen kanssa”. Saman artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos EVM:n jäsen riitauttaa hallintoneuvoston ratkaisun, riita saatetaan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kuten EVM-sopimuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleesta käy ilmi, sopimuspuolet perustavat tämän unionin tuomioistuimen aseman SEUT 273 artiklaan.

185. SEUT 273 artiklan mukaan unionin tuomioistuimella on ”toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä perussopimusten kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla”. On tutkittava, täyttävätkö kuvaillut EVM-sopimuksen 37 artiklan määräykset nämä edellytykset.

186. Ensinnäkin EVM-sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevien riitojen on oltava yhteydessä perussopimusten kohteeseen. Kuten ilmenee vertailusta SEUT 259 artiklan 1 kohdassa määrättyyn jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämisestä koskevaan kanteeseen jäsenvaltioiden kesken, SEUT 273 artikla ei koske riitoja perussopimusten tulkinnasta. Pelkkä asiayhteys on riittävä. Koska

tehtävien vahvistamisen on SEUT 273 artiklan mukaan oltava seurausta välityssopimuksesta, sen lisäksi riittää, jos tällaisen välityssopimuksen kohde on yhteydessä unionin perussopimusten kohteeseen. Tällöin ei edellytetä, että jokaisen sopimuksesta lähtöisin olevan riidan on ehdottomasti oltava yhteydessä unionin perussopimuksiin.

187. EVM:n tapauksessa tällainen yhteys on olemassa jo siksi, että sen 13 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan rahoitusapuvälineisiin liittyvien ehtojen on vastattava EUT-sopimuksessa määrättyjä talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteitä. Lisäksi riitoja voi syntyä esimerkiksi SEUT 125 artiklassa vahvistetun toisen veloista vastaamista koskevan kiellon (no bail-out clause) tulkinnasta rahoitusapuvälineiden konkreettisten myöntämisten osalta. EVM-sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat riidat ovat siis SEUT 273 artiklassa tarkoitettulla tavalla yhteydessä perussopimusten kohteeseen.

188. Toiseksi on tarkasteltava sitä, koskeeko EVM-sopimuksen 37 artikla SEUT 273 artiklassa tarkoitettuja jäsenvaltioiden välisiä riitoja. EVM-sopimuksessa määrätäänkin, että asia on saatettava unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi myös silloin, kun EVM:n jäsenen ja EVM:n – kansainvälisen järjestön – välille on syntynyt riita.

189. EVM:n sopimuspuolet ovat yksinomaan euroalueen jäsenvaltioita, jotka EVM-sopimuksen 5 artiklan mukaan toimivat EVM:n korkeimmassa elimessä eli hallintoneuvostossa olevien hallitusten edustajien kautta. Kuten erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on osuvasti tähdentänyt, tätä taustaa vasten EVM:n jäsenen ja EVM:n välinen riita on tosiasiallisesti ainakin lähellä riitaa EVM:n jäsenen ja EVM:ssä enemmistöpäätöksen aikaan saaneiden EVM:n muiden jäsenten välillä. Lisäksi jäsenvaltioiden toimintaan järjestössä sovelletaan erityisiä unionin oikeuden mukaisia velvoitteita. Unionin tuomioistuimen toimivalta siten takaa unionin oikeuden yhdenmukaisen soveltamisen. Lisäksi se vahvistaa unionin oikeussuojakeinojärjestelmää, mikä vastaa SEUT 273 artiklan tavoitetta. Lisäksi on otettava huomioon tämän määräyksen vapaaehtoisuus jäsenvaltioiden kannalta. Näin ollen tämän määräyksen laajassa tulkinnassa ei ole mitään kyseenalaista. SEUT 273 artiklaa voidaan soveltaa jäsenvaltioiden riitoihin yksinomaan niiden perustamassa järjestössä myös silloin, kun tämä järjestö itse on asianosaisena.

190. Myös unionin tuomioistuimelle EVM-sopimuksen mukaan annettu asema sopii siis yhteen SEU 13 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen kanssa.

5. Perusoikeuskirjan 47 artikla ja oikeusvarmuuden periaate

191. Lisäksi on tutkittava, sopiiko EVM-sopimus yhteen perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisen tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden sekä oikeusvarmuuden yleisen periaatteen kanssa.

192. Valittaja on tässä yhteydessä esittänyt, että EVM on EVM-sopimuksen 37 artiklan 2 kohdan mukaan ainoastaan rajoitetun unionin tuomioistuimen tutkintaa koskevan toimivallan alainen, vaikka esimerkiksi ehdot, jotka EVM liittää vakaustukeen, voivat vaikuttaa erityisesti perusoikeuskirjan IV osaston sosiaalisiin oikeuksiin. Kuitenkin ainoastaan euroalueen jäsenvaltiot voivat saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. EVM:n toimintaa ei siis koske tehokas oikeussuoja, kuten perusoikeuskirjan 47 artiklassa edellytetään.

193. Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ”ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta”. Tämän vuoksi perusoikeuskirjan 47 artiklaa ei komission mukaan sovelleta EVM:n toimintaan. Esillä olevassa asiassa voidaan kuitenkin jättää huomiotta se, pitääkö tämä näkemys paikkansa. Joka tapauksessa yksityisen oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan on turvattu riittävästi EVM:n toiminnan osalta.

194. Näin ollen sen tarkastaminen, sopiiko jäsenvaltioiden toiminta EVM:ssä yhteen unionin oikeuden kanssa, on SEUT 267 artiklan tavanomaisen menettelyn mukaisesti unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten tehtävä, kuten myös esillä oleva riita osoittaa. Tältä osin jäsenvaltioiden on SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti säädettävä tarvittavista muutoksenhakekeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi ainakin ehtojen kansallisen täytäntöönpanon osalta.³⁹

195. Ennakkoratkaisukysymyksessä myös mainitun oikeusvarmuuden periaatteen osalta ei ole havaittavissa, missä määrin EVM:n toiminnan olisi katsottava vaikuttavan siihen.

196. EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi eivät siis riko perusoikeuskirjan 47 artiklaa eivätkä loukkaa oikeusvarmuuden periaatetta.

6. SEU 4 artiklan 3 kohdan mukainen vilpittömän yhteistyön periaate

197. Lopuksi kansallinen tuomioistuin kyseenalaistaa vielä EVM-sopimuksen sopimisen yhteen SEU 4 artiklan 3 kohdan kanssa. Kyseinen määräys koskee vilpittömän yhteistyön periaatetta, jonka mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään.

198. Valittaja on tässä yhteydessä katsonut jäsenvaltioiden loukanneen tätä periaatetta, koska ne halusivat kiertää unionin oikeutta ja erityisesti SEUT 125 artiklan kieltoja luomalla EVM:n kaltaisen riippumattoman kansainvälisen järjestön.

199. Kuten edellä jo osoitin,⁴⁰ unionin oikeuden veloitteiden ja varsinkaan SEUT 125 artiklan kiertämistä ei kuitenkaan ole todettavissa. Unionin oikeuden veloitteiden kiertämistä koskeva ongelma olisi sitä paitsi arvioitava yksinomaan näiden veloitteiden tulkinnan yhteydessä. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen yhteydessä jo tarkasteltujen unionin oikeussääntöjen lisäksi ei ole havaittavissa, missä määrin EVM-sopimuksen olisi katsottava vaikuttavan vilpittömän yhteistyön periaatteeseen. Komissiolle ja Euroopan keskuspankille EVM-sopimuksessa osoitetut tehtävät puhuvat pikemminkin päinvastaisen tulkinnan puolesta.

200. EVM-sopimuksen tekeminen ja ratifiointi eivät näin ollen riko myöskään SEU 4 artiklan 3 kohtaa.

7. Välipäätelmä

201. Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEU 4 artiklan 3 kohta ja SEU 13 artikla, SEUT 2 artiklan 3 kohta, SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohta, SEUT 122 artikla, SEUT 123 artikla ja SEUT 125 artikla sekä perusoikeuskirjan 47 artikla ja oikeusvarmuuden periaate eivät estä jäsenvaltiota tekemästä ja ratifioimasta EVM-sopimuksen kaltaista kansainvälistä sopimusta.

A Kolmas ennakkoratkaisukysymys: päätöksen voimaantulon vaikutus toiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettavaan vastaukseen

202. Kansallinen tuomioistuin pyrkii lopuksi kolmannella kysymyksellään selvittämään, riippuuko jäsenvaltion oikeus tehdä ja ratifioida EVM-sopimuksen kaltaisen kansainvälinen sopimus päätöksen 2011/199 voimaantulosta.

39 — Ks. tältä osin asia C-432/05, Unibet, tuomio 13.3.2007 (Kok., s. I-2271, 38 ja 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksiineen).

40 — Ks. edellä 100 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

203. Koska jäsenvaltiot – kuten edellä toisen ennakkoratkaisukysymyksen yhteydessä osoitin – voivat voimassa olevan lainsäädännön nojalla tehdä ja ratifioida EVM-sopimuksen kaltaisen kansainvälisen sopimuksen, niiden oikeus eri riipu uuden 3 kohdan lisäämisestä SEUT 136 artiklaan päätöksen 2011/199 perusteella. Kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on siis vastattava kieltävästi.

IV Kannanotto

204. Edellä esittämieni näkökohtien perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Supreme Courtin (Irlanti) esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Tarkastelussa ei ole ilmennyt mitään, mikä voisi vaikuttaa päätöksen 2011/199 pätevyteen.
- 2) SEU 4 artiklan 3 kohta ja SEU 13 artikla, SEUT 2 artiklan 3 kohta, SEUT 3 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohta, SEUT 122 artikla, SEUT 123 artikla ja SEUT 125 artikla sekä perusoikeuskirjan 47 artikla ja oikeusvarmuuden periaate eivät estä jäsenvaltiota, jonka rahayksikkö on euro, tekemästä ja ratifioimasta EVM-sopimuksen kaltaista kansainvälistä sopimusta ennen päätöksen 2011/199 voimaantuloa.